

ויקרא יב תזריע

אור החיים

שמשכב כאשר צעדי מרויך צלאן במשוכה נפש צוונה אל הלידה" זאת כאשר הוא צמודת זכר, רעה לז' צניח (ברכות י'). אם כן עיקר הלידה וכו' ואומר וילדה ולא חלד, לומר שלא שכיח המשכת הנפש לשיבר היא בשעת הכוונה, משגו בגדר הכו' אלא חלד חלד דבר לטעמי'. וקדום לה מלפניה', כי אמר הולאת בזרע כזר קדם כח הכוונת שמתחיל ויחזיק בזה, והוא ממחרת אשה פורשת לאחר לשון מעלה ורוממות למו אשה ככוונת כי תזריע וילדה מודיע ככוונת כי עיקר כי תזריע וילדה ומה מעלה, זכר, כלל פרטי הלידה הוא בשעת הכוונה שאלו תזריע כזר לזר ויחזיקו אומרו (משל י') וכן כסול חוגה אמו, כי ילדה ויהיה מה שיהיה אם נפש טבורה אם לא ואין תקוה להפך מה שכבר הוא, ומעשה מה שיתעשה לה נוגע בחסרון) מעטס המזכר. עוד ירמח בכחוה האדם בצחיות הלידה הוא בשעת הכוונה כי אז על כנסת ישראל אשר מלינו שנקראה אשה דרבינו היא עיקר הלידה לזחיות הנפש שהוא בעוקרית הכניאים ודחוי (שעי' י"ד) כי בעליך עשך, וחזוי בצדק, וכוונת הדבר והמלאחו כנס שהוא נעלם (שם) ואשת נעורים, ודחוי (השע' ב') וארשתיך לי מקרה לזכר". ומתוכות דבריו אלה תשגיל אומרו וגו', איזה ספר כריתות וגו' (שעי' ג'), ועליו אומר (ל' י"ב ב') וזה הנפש אשר עשו בחרן שכם בכחוה אשה כי תזריע פירוש כוונת מלוח ומעטס הנשפות שטעו ציוונם, כנס שלא היתה שרש טוניס, על דרך אומרו (השע' י') זרעו לכם לזדקת, וילדת, כל זקנה חוקק היו מולידים נפשות, והגם צחיות חוכר היא צחיות עליונה מצחיות הנקבה וחאומרו זכר, רמו כי גם יש כח צמיואים בשעת הכוונה ויחזיקו צחיות בעליונה צחיות הזכר, הכוונה לזולת זכר כפי הכוונה אשר יקוין והודיע בכחוה כי אם כנסת ישראל תזריע והיא להמשך נפש מעלמה דדכורא. עוד ירמח בכחוה שמוליד דהרנות עליונות, והוא ממלמס רז"ל לז' שטיקר בניסם הוא כאשר, והש ככוונת לז' להער שאינה חויבת לא תחלה כולדה לז' להער שבונית, גם לה שמתנגת לז' להער תחפון לנפשו, והאם תנשא יהיה כוונתה למלאות האוחה הכחמות כי שלח גדול (צ"ח פ"ד, גישון מ"ט), לז' כל בכחוה והכנימות כי כנס שאינה מלווה אם תעשה כסדר האומר יהיה לה יתרון ומתלה כזכר, והוא אומרו אשה כי תזריע וגו' פירוש אשה שמתעשה פעולה זו שחזריע כלן של מניעת חייוו, וילדה פירוש תהיה כוונתה בצמלעות אורך בגלות ותספק הכוונה דכחוי (דברים ואלו לא אמר אלא אשה כי חלד היתה ככוונה כל הגאולה בצחיות זכר, ועמדה ללח. וחאומרו ועממה שחלד הוא אומר, ולא כן הוא, אלא מי שמתכוונת וגו', כלן רמו חיקון אשר יעשה כ' להשגו צחיות

אור בוד"ר

הרעה, והקושימיני. (א) שיהא הכונה והזמנה למשכתו קדושות. (ב) וזמו שיהיו מפקוד אמור וקדס נרמני. (ג) פי' היסוד מברית אומרו לומר כן, שמתחבר אומר וילדה שיעשה שחזריע, אלא ודאי מד' למעשה וזד' למחשבה. (ד) ולא על שם הענין. (ה) אלא הוא פסיל מזה נראה שלא כיוונה מלאו, ומתחברת א"ל צמחיות זכר. (ו) גלי חזרה. (ז) ולא אמר גוי מקדס עם, לפי שהיו צחיות הכנימות עם המלחמה (שע"ז פ' בשע"ה). (ח) ולא יתנוט שלא יהיו מעטס עוקרית בחרות

אונקלוס

רש"י

← יבֵּרָא וַיִּזְכֹּר יְהוָה אֶל־מִשְׁחָה לְאִמְרָה: * וּמִפֶּי " עַם מִשְׁחָה לְמִיָּה: ב מִפֶּי עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִיָּה: א וְתָקָא אֲדֵי תַעֲרֵי וְתִקְרֵי דְכָר

לקט בוד"ר

(א) פי' מורחמי הנוגעת לגופו, דהייט טומאה טהרה ומילה (ב) אשה כי תזריע. אמר רבי שמלאי כסס (פי"ח), והטעם שאדם נעלה בשמי מלכות מלך, אימא שזוה"קו של אדם חלד כל בהמה חיה ועוף בשעשה בטבעה לז'י. אלא יתגלה (על מעשה בראשית לומר אי' בראשית, כן תורקת"ו) תפרשה אחר תורת בהמה מלחית הכריתה ובשעלי נעלה העולם) אומרים לו יסו' קדמו (וכו' מיושב קושיות הנמו"י) למה הפקדים בכחוה לפדס דניי בהמה ומה ובכריתה הם מאוחזים מן עופות ודגים, לפי שזה לא שייך נלאה, וטעם פקודים ניח להמלאי ב"ה, ומטעם זה עלמו מלוח האדם בחרותו, שלא יהיה חזרה מלחית בריאתו, וכו' טלמה פונת הכריתה, והיא' כעגולו אדם ומהו דו פרלוסין קודמת האשה להכריתה, ומטעם זה אשה כי מוריע קודם ואח"כ אדם כי יהיה בעור וגו' (ב"א), ועוד בדרך יומר פשוט, שאם יתגלה אומרים לו אפילו מורע יסו'

אור החיים

(ב) **ב. דבר וגו'** לאמר. טעם אומרו לאמר שחאומרו כי תזריע כרי כי משמשת אם, ומשמשת פעם ב', וחלוי כי להיות שמלוח זו למעשה עם וילדה". וזה דוחק. ורז"ל אמרו בהמפתח עיקר הזכרונה הוא על הכניס, לז' אמר לאמר לגשוי"ו) שזכרו דבדך. עוד יתבאר על פי מה שאמרו בספרא (נחל) בני ישראל צענין זה ואין כגויס צענין זה עד כלן, לז' אמר לאמר לשון אמרות ורוממות. כי ענין זה שהתנה להיות ציטתל ולא כעכו"ס הוא לז' המעלה והכבד"ו אשר ה' האמיר עמו, מה שאין כן בעכו"ס כי נפסס וגופס טמא:

אשה כי תזריע וגו'

לומר כי תזריע וילדה ולא הספיק לומר אשה כי חלד זכר. ורז"ל מלאך (ת"כ, מה מ') חכמים אומרים למעט וילא דופן כי לז' להיות הלידה במקום כוונתה, וי' שמשון אומר לרבות ילדו ממוי. ועוד יש לאלוה מילין ככעור עוד, למה שיהי בכחוה אח לשונו שמתחיל לזכר לשון עתיד תזריע וגמר אומר וילדה ולא אמר ותלד, וזמו שאמר גם כן בסמוך ואם נקבה חלד. וכנס שהרבה כחוונת אשה אשר יקוין המזריע ימשך לזרע הנפש, אם יתחבב מתשבות רעות וחרמות ימשך לטיפה נפש טמאה, והאם יתחבב בעבירה ימשך נפש קדושה, ולא ילדה שמתעשה והיא ולא אמר אם חלד זכר שכרי ולמד (ספסדרין ק"ד) מצנינו של הלידק המופלא און ורלית לזכר יותר מהנקבה. ולז' יש לומר חזקיה המלך עליו השלום אשר נשא בת צניח ולא

אור בוד"ר

(א) שני יתנאל ואמר (לשומיטס). (ב) שלא האמר דוקא בניי עממיס, ארדה דוקא בניי יש להם עובדה לגריסין טהרה. (ג) ענין ורע. (ד) ואלו לא אמר אם מוריע ואם ילדה. (ה) ומאומרו כי מוריע מונח שמתלה קלמה, שאם לא כן יז' אפשר שחלד כל

דערקתה: ד ותקתן ותקתא יומין השמיני ימול בעשר ערלתו: ד וישלשים

אור החיים

עס בשבד וזכר השני ר' עקיבא משוכה כלנית, האשה גדול מחטא האיש" לזה האיש נפרדת למה שהוא חוטב דעמו אם לא השיב לדעת אלה הטומאה ממנו בזמנו מה שאין קן האשה טומאה צמיח בגוף הודיע כי תכלית הדבר לגרף נפשם לא קטורה עמה שחזרת ונעמלת. ואולי כי עטם שזה למה שנגלה לך שאין הפרש בין היות האדם האוכל או ערל"י. ואם חוונתו לומר שגם צעין רוחניות אמו שליהיה מיום שפסקה לננות צענה נקיים אם הקב"ה חפץ יסיר הכיעוט אשר העלה תמיד כמו קן עובר ירך אמו הוא וצולמו מבין אמו עליו, השני גם קן כי כל המלות שנתן ה' לשראל נעמח צמיחת קצר, ולד שבמילה היא גילוי שמו אויס אלא לגרף ולנקות את הכיסים אשר צצו יוצרך צלום וכמו שרמזתי בפרשת וירא אליו ה' הכטח קדמוני, כי כל מלות לא תעשה להסיר לזה לזה ה' להמחין עד עובר עליו צענה ימי חמלוני הכפש, וכל מלות עשה להסיר לצמיח הכפש, לך שגל ידי חטא קדמון כוחשני מאורי הכפש ועל ידי שמירת מלות לא תעשה יוסר הכפש ועדין חסר מאורי אורח וצטעות מלות עשה ואור אורח לאומרו (משלי ו') נר מעור, ועיין זה אין ה' טושבו לך כי האדם הוא הגורם הרע הוא חטא הריח העלה, והוא אומרו יומל פירות יכרות. והוא ישא את עונו אשר הליגים את נפשו אז הפריעה הוא מה שפורע עור הקן ל' ואין לךרד כשתפא אדם הראשון וזיו כל הכפשות תלויות זו לברות, והוא מה שרמו צאומרו צר פירות יעשו כולם עעמו לומר לה' הכר מעניו בגוים חמלוניס, כצבר שאין זו חיות, ועור הפריעה איו חור ומה מקום לומר לה' הכר מעניו בגוים חמלוניס, וחספה עוד כעטרה, והמליה הוא דס כמחוס של שלבשתי ענמי, ועיין מה שפרשתי בפרשת בראשית בפסוק (ד' ז') ואם לא חטבו וגו'.

מדרש

במדרש בלן כי לךרד לטעות שלגד דברים צמיחת המילה, והם מילה, פריעה, מליה, מילה הוא הריח העלה, והוא אומרו יומל פירות יכרות. והוא מה שרמו צאומרו צר פירות יעשו כצבר שאין זו חיות, ועור הפריעה איו חור ומה מקום לומר לה' הכר מעניו בגוים חמלוניס, וחספה עוד כעטרה, והמליה הוא דס כמחוס של שלבשתי ענמי, ועיין מה שפרשתי בפרשת בראשית בפסוק (ד' ז') ואם לא חטבו וגו'.

אור הדין

למה לאין מלית המלה לטעות הרוף ולא ויפה, מלג ע"י יקורין נמרפה הכפש. לב) צענות האדם דבר רע צמיח הרע נמך עליו מעלמו, ואין הקב"ה טוענו. לד) אלוהם שוגג היה כמלימו, כמו שפירשנו במקומו. לד) מיני בער מיתה. לו) קודם ענקין.

אור החיים

ילכו ויקחו הנאות להם" מה שאין קן המילה מיוחדת כי הוא זה סיבת היותו כמחוס ז"ל היא חפני שמיס"י אם קן יעשה ה' לזמן כללנו, (ערוצין ק') גם צאמלעות חמא האדם חרע זרע ולזה השיב ר' עקיבא כי לגרף צבס ישראל תמיון רע צבל ממעלמו וחוליה הארץ פריה בקליפות ה'. והנה חשבה זו סחומה וחחומה צערך רצות, וזה לך האות כי אין אדם יוכל ליהנות ממשל"י. מושג לטורטורוס, לפי שאין צמיחת מהכטב עד עשות צב מלכות רצות מלפניה נפשו גרד השגה שליות פנימיות הידיעה הלאהית ומלחמריה צמספר עשרה הלא כמה סדורים קבל פשטן של דברים, אצל לנו בני אל חי יש לנו צפרק כלל גדול אמרו צצנת (דף ע"ג) עד האופה, להשגיל צבורין של דברים, גם בהשגיל צענב מגד עשרה קלות שמתקלה האדמה כאמור כרגיל צעולס אשר יסר צורח כלל כי כל מוליד או דדצריס ז"ל צספר סוכר הקדוש (ח"צ רמ"ג) מהכוב דבר ירהי כחציות המוליד למיכו, ואפילו ולזה כשעציר ה' רוח הטומאה מן הארץ דכמו צפרטי חקונת חוכר פניס אוקוין של זה דומה (זכריה י"ג) ואלה רוח וגו' מן הארץ לרמוז גם לאקוין של זה, ואין חרם מהול ויליד צן ערל בלא צמיח הארץ ענמ"י) אז חוליה הארץ גלוקסאות, חלק הערלה שגנוול איוו צמולד, ואין לומר פירות אין לורד לאחד ממשפר מלכות אלה הארץ שבעטס הוא לך שחמות המוליד מחמוליה היא מענמה חוליה גלוקסאות למ שאין לךרד משכריס, צערלה"י, כי מה צבר כיון שגדחה הערלה ואין ולזה נחפון ר' עקיבא צבורח שיצולס וגלוקסאות רשומה יזכר, ועוד אם קן משפ רציו עליו השלום כי היא כסיובה וכוה כעטס לזיח ערל צמיחת שגולד מהול (סופט י"ג) למה ילד צן ערל דכמו הרע אשר דצקו צנפס אדם הראשון טוממחה (שמות ד' כ"ה) וחקק לפורה לור וספרות את ערלה מלחה ארץ, ולזה כגס שבאדם צומן שהוא מוליד הוא מהול אף על פי קן צמיח טוחח המכווח זרע אשר צו ערל הולד מלאותם הוא מחולות הארץ כי לו מדצריס כי צמיח הערלה היא צמיח הרע, יגדל האדם מגדוליה ומגדול גדוליה ותכס יתקון כי מעטש הערלה הוא יגיד על צמיח ענמיות, כי ארץ צו ערל הולד מלאותם הוא מחולות הארץ כי כל הרוף איוו אלא ערקק לפש והרררר ויזיע את צו חקות החושב והמעטש, ולד של גדולין אלו מה צצחמו, ואמר ה' כי ישראל כשימולו הערלה מהארץ אשר למח יעורו למו שמלואס צמיח הרע הכס כס מושללס צמיחת הרעש שבערלה סימן צכמה דרררות שצין בגלוקסאות לשיעולס ואשר לה, מה שאין קן ארומות כעולס שכל נפסס היא על קן הרוע שממנו ילרר חולד לא ילא מצמיחה זו צמיח הרע שהוא הערלה, והוא מה שרמו צאומרו ולזה ילא חולד ערל צבר, ושאלת טורטורוס שיהי (ירמיה ט') כי כל הגוים ערלס"י, ודבר יזיע כי אס ה' חפץ צמילה למח איוו וילא מהול"י, שאלמו צריח אדם הראשון יהיה צריח חמה צמיחת הוא לך שהוא חסר ידיעת רוחניות וחשב כי תכלית הקדושה מושללת מכל רע, ולזה לא יהיה צחמונו מעטש המילה הוא מה שגדחה לטעיס צרוף לא צמיח הערלה, וכסוצת חמחא משך צערלמו שיש דבר צפנימיות"י, או אפטר שרובד לו ורע כי (סנכורין ל"ח): ויולדה צו צמיח הערלה, וגם המינויות צצמות יגיד על אשר ישנו צמושל"י, נמך מזה שיענת הטומאה צאשה וכוה דס וחשב כי ה' יסיר הכחמים והעממים ויטכר הכפש

אור הדין

בא) מי מחמר שסס חפני אדם עליו למקו דרענו לאפות או לנפל ודחמה. בב) זה שאמר חזקל הוא חפן צמילה. בג) מי לאיש מושלל כשגלמל החורה חמח וספסס הוא, לפי שידע שאין משמעותם כפשטן להמצי ולייסר ולגרף בניו ידיו, ולרדע דרעיה דרעי טועם, ושפטיים דברי רבי עקיבא היו לטורטורוס כמו שאמרנו, אצל י' צבס פנימיות הוא האמת. בד) ואע"פ שנתן טעמר צו מכוונת. כה) א"כ גם צממונו לא היה העלה. כו) מי כל בלל ופטר, כל הגוים וכל גופיס. כז) מי מן האדמה ענמה. כח) הלא כבר נמך קוטימו. כט) והצין הדברים כפשוטן ע"כ חסוף לשלול שיש מילוק בין לרבי אדם לגרבי שמים וכו"ל. לו) והצין המידות לאמימו.

קפב ויקרא יב תזריע אונקלוס

וּבְכַפֵּר עֲלֶיהָ וְחָרְפֵי מִסְאֵבֹת וְקָמָה רָא אוֹרְתָהּ רִיבְרָתָהּ
 קְרִיבָתָהּ אוֹ קְרִיבָתָהּ: ה' וְאִם צָא
 תִּשְׁבַּח יְהוָה בְּמִסַּת אִמְרָא וְחִסַּב
 תִּרְחֵץ שְׁפָטָיו אוֹ תִרְחֵץ בְּנֵי יוֹנָה
 חֵד עֲשֵׂתָהּ וְחֵד עֲשֵׂתָתָהּ וּבְכַפֵּר
 וְאִתָּד לְחַפְּאָתָהּ וּבְכַפֵּר עֲלֶיהָ הַבְּהֵן

רש"י

לכפרים) זו הכהונה תלויה (חיים): ושוהה. מכלל הכהן עשית סופר הוא: (זו והוא דמיון גם אל קנין
 שעה כלן קרייה עמלחה" (ח) אחד עולה בריש פי וקול וזלה לו, "לכפר" עליו, זה פסע אחד
 לעולה ואחר לחפואת. " לא הקדימה ככתוב שכתוב, כל סמל כלל מקום שזכר לאמר אליו כפיה,
 וכן הוא לשון ח"כ, מה מלני, "כל מקום" כפיה כפואת
 (רא"ש), ועד שאין זו כפיה גמורה לכפר ולנקות העבודה שעשה, אלא צא לזכות על גניעת המלוה (העולה צא על מנת
 עשה) (נח"ל), והוא רש"י מפורש עומס דף: "אמתי דלמדין עולה דודין הוא פי רש"י ח"ל: איש צא לכפר על עשה
 כפיה ממש אלא אמר שכפיה העשית על העשה הוא צא להקבל פנים בלחש שפרס מנלן ורצוהו פי"י פרקליטין ובשבה
 להקביל פניו מתיא דודין נידו עכ"ל, ועוד אה"י אם לא היה הכתוב אמר והקריבו לשון יחיד איש ואומרים שם העולה
 עמב שרי נאמר זו וזלה לו לכפר עליו, אלא אמר שיעשו שהמזוה הוא רק מקבין אחד פשוט שזו החפואת, שלני כפיה
 הסמלית אין כפיה טעולה ומש כפיה (ג"א), ואמר כל מה שאמרתי יהיה ממוהן עוד קושיא אחרת, אלא סמלית זו איש
 צא לכפר על מה שחאה היולת אלא צא להא לקיות וטהרה ממש כמו העולה, ואין קושיא, שכוונת רבני לומר מאחר שכל
 מקומוהן מן הספס סמלית צא לכפר אי"י ודלי עבדוהו כחכור נאומרו ויפר על הפסולת (ב"ב): (זו) ר"ל ממלן למזו
 רעוהו עמוהו כפריה עומה הוא לקדשים, ודוקא לקדשים, שהלא מרומה נהדיה כתיב עפי אמר כי"י ו צא השמש
 וטהר, נחזור על הדלשוהו, הכתוב נאומרו בכל קוד לא ענע וגו' דעריש שם ד גניעה ואכלה מרומה וקדשים,
 ואח"כ מפרש עד מלאה ימי עבודה זו עבודה, ויפר עליה וטהרה לזו אמר ואמר, וזה מיישב למה פירש רבני דבר זה
 למתאם ולא אמר והשי לעמל, לזו מירק סאה"י החפואת קודמת לזו אמר ואמר, וזה מיישב למה פירש רבני דבר זה
 כלן ולא מקודם כשלאמר הכתוב כפיוהן י מביא כשם מן עמו לעולה וכן יזיה ופי' לחפואת, ממש שאין עבודת רבני כלן
 להשמיט בלכות אלא ליישב המקרא שקשה לו דוקא כלן (מ"ל), ועין לקמן:

אור החיים

אלא מדבריהם ממה שכתוב אחסם הכתוב יחד כשם אלא להסמוך לה שהוא ועמלחה שבועים אבל ימי
 שערמטוהו אינו אלא אסמלחה גם אחרונותם אינו טוכר אין לה אלא כיומי זכר ששם רחאה מיוס
 אלא מדבריהם ואסמלחה, ולחומר נלכו בנייה) ולא ארבעים ללדתה אין לה משפט דס טוכיה:
 לקולא, כמו שאמרנו בפרק י"ט נוטלין (כ"ב ק"י) אהא ז. וְהַקְרִיבוּ וגו' וכפר וגו' (י"ט) פירוש כנגד
 דוקן (מה כ"ח) הפעלת טומטוס ואחרונותם משב סקרבט כשם לעולה אמר
 לזכר ולקצבה פירוש ימי טוכר דזכר וימי טומטוס והקריבו, וכנגד מן יזיה לחמלחה אמר וכפר עליה
 דנקצה לחמלחה שבועים יעוהו שם דבריהם, וכפי זכו פשוטו, ובחורת כהנים דרשו שאין שנים משבין
 זה אומרו ושם נקצה חלד שאלו מרבים הספקות אינו אלא אחד לזה אמר והקריבו, ואין אי יודע מי הוא

אור ברוך

ואחרונותם ברי כפי"ח אין אלו טומלח נקצה מדלריחה שרי מדה חמלחה ממשוה והקרא אינו אלא לחמלחה. (מ"ב) פי"י אם
 יאל לנו מלחה סמוק שסמלח נקצה לו גם לקולא נקצה, ויש לו פי"ח ימי מוהר, משאי"כ נאמן זה. (מ"ד) למה אמר לשון יחיד,
 והם ב' קרינות.

קפא ויקרא יב תזריע אונקלוס

תִּבְא עֲדִמְלֹאת יָמֵי טְהֻרָה: ה' וְאִם
 נִקְבְּהָ תִלְדַּ וְטַמְאָה שְׁבַע יָמִים כְּנִדְתָהּ
 וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשִׁשָּׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דַּמִּי
 מְהֻרָה: וְכַבְּמֵלֹאת יָמֵי טְהֻרָה לְבָן אוֹ
 לְבַת תִּבְיָא כְּבֵשׁ כְּרִשְׁנָתוֹ לְעֵלְיָה וְכֵן אוֹ
 יוֹנָה אוֹיֹתָר לְחַפְּאָתָהּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־
 מוֹעֵד אֶל־הַבְּהֵן: וְהַקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה

לקט ברוך

שמקריבים, ב"ר קרינות של לידה ושקיעת החמה, שלפני" טכרחה: (ו) והקריבו. ללמדך* שאין מטכבה לאכול
 יוס הארבעים מותרם לאכול במרומה עכ"ל, וח"ש לומר מן, בקדושים אלא אחד מהכ"ח, ואי זה הוא, זה חמלחה,
 שאין מקריבין קרינותיה ביום מ' רק ביום מ"א, ואיזה שאלמר וכפר עליה (בכבה) וטכרה, מי שהוא צל
 אולחט במרומה לפני יום יום יום, רק אחד יום יום: (י"ד) שתי טומטוס. כמ"ד

שרי אמר והקריבו לשון יחיד ועל זה אמר וטהרה, וקרא דפוסים שאלמר וכפר עליה, "הסכו" וטהרה, ושעו שמיעת

אור החיים

יאמרו צית דין מה לי למחור לנולו ולו מלא עולה דלמר (ביקורים פי"ד מ"ב) ברי בפני עמלוה) אלא
 תלמוד לומר, שאף על פי מן יסור עולמו ממנו היה נשעט מחיצת ואם נקצה שכרי יש זו דלוי ד
 להתיב כח בקליפה שבו שאם זכה במעשיו ותעס זכות, ואולי כי חנה דחורת כהנים מן טוכר
 ככה מעשיו כעוהו ויגבר ד כעוב ויתבטל חלק שמוצב טומטוס מחיצת ואם ואחרונותם מרבינו
 כרע, ועל זה אמרו ז"ל (הריוהו י"ג), ממזר תלמיד חלד, וטוכר כמלן דלמר בריה בפני עמלחה, וזה
 חס קודם לכך גדול (עס האר"ן):

ה'. וְאִם נִקְבְּה חלד, עפס שבהודך לומר חלד ולא חמלחה לומר חלד, אלא שזריך ליישב הכתוב למלן

סמך למה שזכר וילדה, אמרו כחורת חמלחה אחרונותם ספק למה להלך לומר חלד.
 כהנים זה לשון אין לי אלא נקצה מנין לרבות ואולי שם למלן דלמר ספק לא יספיק לומר אחד
 טומטוס ואחרונותם" תלמוד לומר ואם נקצה לפיכך מעט כי ספיקו של טומטוס הוא ספק
 חלד אין דבר חלוי אלא בלידה" ע"כ, ואין אי שאפשר שיתברר ויחלף נקצה וזהו יש לחוש לוי"ה,
 מולק על דבריהם מ"ו אלא כמסוף, כי מחמור מה שאין מן ספקו של אחרונותם שהוא עומד כמו
 ואם נקצה ולא אמר וכי חלד נקצה או ולקצה וגו' מן לעולם, וזה הולכו ב' ריבויים, ולמה שאמרנו
 נחמון לומר לפיכך אינה דלוי נקצה אלא ואם בריש פרק במרה דיומא (ע"ד), כי לא חמי קרא
 נקצה פירוש ספק, אם מן נחמון טומטוס לספק משום דקמי שמוא גלי אם זכר אם נקצה.
 ואחרונותם כי ספק הוא ולא היה לך לומר אם מן טומטוס תחמיב לומר שאין טומלחה כנקצה
 חלד, ואולי כי אמר חלד לרבות אחרונותם למלן אלא מדבריהם" ומהפס גס אחרונותם אינו

אור ברוך

זו אות יחיד ואינו ניכר כי אלא פי"ח, לכן נהפך לפני במלח מילה וזו יהיה חמלחה. (לח) שריה ליש עליה נקצה. (ל"ט)
 פי מייחור מינה חלד דרשו. (ס) ואינו ספק, ויש בו ב' דברים. (כ"א) ואם לא יהיה רק יחיד א' היינו אומרים דוקא
 טומטוס. (מ"ב) שרי הכל מודים שהוא ספק עד שמפרי ע"י קרישה, וא"כ מוכרח לומר שהגס שמה דמ"ל זה הוא מ"ד

תעמולה

התעמולה היא תעמולה... (The text discusses propaganda and its role in society, mentioning various aspects of communication and public opinion.)

תעמולה

התעמולה היא תעמולה... (Continuation of the text on propaganda, focusing on the methods and effects of public persuasion.)

תעמולה

התעמולה היא תעמולה... (Text discussing propaganda and its effects on public opinion.)

תעמולה

התעמולה היא תעמולה... (Text discussing propaganda and its effects on public opinion.)

תעמולה

התעמולה היא תעמולה... (Text discussing propaganda and its effects on public opinion.)

תעמולה

התעמולה היא תעמולה... (Text discussing propaganda and its effects on public opinion.)

תעמולה

פרשת בא בפסוק דאז כי רעה נגר פניכם וכן או ישיר וגו'. וכן אז אמרה חתן רמים למולת וכן קנחיו שאמר משה יודע אני שעל שפתים אבני ולא באתי לזכר בשמן כי אם מאז שסמכתי על המילה הרמוזה באו שחתייה סבה גם לתקון ערלת הפה ורואה אני שלא העילה כלום.

שאת או ספחה או בהרת וגו'. בענין הצרעת יש ריעות חלוקות כי יש אומרים שהם חולי טבעי נסתר בחוץ הגוף ומבצבץ לחוץ ויש אומרים שהכל בא על צד העונש לגלות על רעות הנסתר בקרבו ובין כך ובין כך נראה לי לפרש לשון מצורת שהיא מלה מורכבת מוציא רע שמולה ומוציא לחוץ כל רעות שבקרבו הן העפוש המניח הן אם מבה רעותו כסתר בשטח לשונו והן הבריות יודעין להשמר ממנו על כן הקפידו מפרסם על החנפים ומוציא כל רעות לחוץ כד"י שחנלה רעות בקהל ובהו מיישב הכפל בפסוק שאמר אדם כי יהיה בעור בשרו שאת וגו' והיה בעור בשרו לנגע צרעת חרתי בעור בשרו למה לי אלא לומר לך שזוהו השאת והשבר אילו היו באיש טהור המחשבת לא היו מוזקים כי כונן לרפואתם אך מצד היותם בעור בשר של זה החוטא על כן נגשור לנגע צרעת.

ומזה מצאו להם חכמי תורתנו סמך ורובם יצאו ללקוט מן החורה ומן הנביאים ומן הכותבים על איזו עון פרטי כאין הנגעים כי כמסכתא ערכין אמרו רבותנו ז"ל על שבעה דברים נגעים באים כי ויש לכלם סמך מן הפסוקים ובמדרש הילקוט מנה על עשרה דברים כי ואנו אין לנו עסק בנסתרות מן פרשה זו כי אם בנגלות בה ומצינו מכללם רמז מפרשית אלו על שלשה דברים.

שהרי הכאת הנפסה אחר ארבעים לזכר ושמנים לנקבה כי באמת אין כאן שבועה כי אין הוכר בידה שהרי היא משועבדת לבעלה ורומה למי שנושעב שאינו רוצה לפרוע חובו מכל מקום צריכה כפרה על שהוציאה מפה השבועה והרהרה בלבה לקרא תגר על יי' חטא המעשה כי עקמת שפתים חשוב כמנשה ועולה על הרהור הלב ויש כמות רמז לזה ממה שנתאמר וטהרו ממקור דמיה שאם נשבעה בכעס ודאי רחית הרמים היה סבה לזה כי המה סבה לכל כעס וכל כעס מקורו מן הרמים ורחיקותן על כן אמר וטהרו ממקור דמיה.

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו'. סמך פרשת נגעים לך שהמילה רוחה את הנגעים כי בכל מקום המצוה המוקדמת רוחה את המאוחרת כמבואר למעלה פרשת ויקהל על אמרו רבותינו ז"ל הקרים שבה למשכן לומר לך שהשבת רוחה מלאכת המשכן.

לזכר שבו וכל לזכר נוטה אל הקרירות ביותר ורם ושלל יריח ואש ומים לפיכך נאמר ואל איש חשוקתך ורבותנו ז"ל אמרו יותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה להנשא לפי שיש באשה יותר חום טבעי הנוטה אל לפיכך הוכר הנולד מזרע האשה שהיא חם ביותר נמנה יצירתו מהרה תוך ארבעים יום. אבל הנקבה הנולדת מזרע האיש שהיא קר ואינו מתבשל מהרה על כן לא נמדה יצירת הנקבה כי אם לשמונים יום והנה טעם טומאת אברכים לזכר ושמונים לנקבה. אמנם לדעת רבותנו ז"ל שבין זכר בין נקבה יצירת כולם לארבעים יום. והטעם הוא לארבעים יום ושמונים לפי שכל נקבה קרה ולחה על כן צריכה אמה ומן רב לנקות את עצמה מן רוב הלחות המוטבעות בה מן הנקבה מה שאין כן בזכר.

וכפר עליה וטהרה. כפרה זו היא על עון הקדום של חוה שגנבה לה צמר הלידה ומחור צרעה אולי הטיחה דברים כלפי מעלה לאמר אם כן למה זה אנכי הרה עמל ויסורין וראיה ממה שנאמר וטהרה ממקום דמיה מן אותה מקור נפתח לחטאת ולגדה כי הוא הגורם לה כל זה והיינו עון חוה כאמור גם לשון דמים כולל העון מלשון דמיהם כם.

ויש אומרים שכפרה זו על השבועה שנושבת שלא לחזקק לבעלה משעה שבורעה לילד לפיכך היילדת זכר מחטרטט מהיה מרוב שמתה על כן כפרתה ממהרה לזכר אבל היילדת נקבה מצטערת ואנה מחטרטט מהרה על כפרתה מחאחרת ואף על פי שאין השבועה חלה כלל דאם לא כן איך מותרת לבעלה אחר שבעה לזכר וארבעה עשר לנקבה כלא כפרה

וכל שמיני רוחני כי הוא למעלה משבעה כמבואר למעלה פרשת שמיני. וזה טעם טומאת שבעה ליילדת כי כל זה נמשך לה מן החטא הקדום וממנה נתפשטה הטומאה בזכר הנולד לפי שאשה מזרעת תחלה יילדת זכר ואם כן זרע האשה עיקר בזכר הנולד ואין חוששין בו לזרע האב כי טפל הוא לזרע האשה ולפי זה חושפע גם על הזכר הנולד. מן אמו טומאת שבעה היינו הערלה שיש בה טומאה שהרי אמרו ז"ל הפורש מן הערלה כפורש על כן דוקא כיום השמיני ימול הנולד בו כטהרת אמו כן טהרה הנולד ממנה שעל כל פנים אינו יכול להיות כלא טומאת שבעה כמו אמו שיש לה טומאת שבעה וטהרתה בשמיני שהוא רוחני אבל הנקבה שזרע האיש עיקר בה שהרי איש מזרע תחלה יילדת נקבה כשם שאין לזכר שום טומאת שבעה כי דוקא על חוה הטילה הנחש זורמא ולא על אדם כן אין לנקבה הנותרת שום טומאה. וזה טוב להשיב למינים האומרים שאם הוכר יתקן בהסרת הערלה נקבה כמה חטאה.

ל טעם. לטומאת שבועים לאשה עצמה בלדת נקבה דין הוא שחתייה לאשה טומאת פי שנים כנגד שני נקבות כי כל נקבה כפני עצמה נמשך לה טומאת שבעה מן חטא הקדום על כל הנקבות שבעולם על כן מן הדארי שחטמא י"ד ימים שבעה של עצמה ועוד שבעה של בתה כי חוספת בעולם טומאת על טומאתה ומזה חטעם יצרת הזכר לארבעים יום ושל נקבה לשמונים יום כי בידוע שבזמן שהזרע חם ביחור אז הוא ממהר להתבשל ביותר ולדיות עובר בכסן המלאה וידוע שזרע האשה חם יותר מן זרע האיש כי אשה מזרעת אדם שבו וכל אדם נוטה אל החום ביותר ואביו מזרע

מסורת המדרש
שפחות
לבעלי עין קה"ד א.
ט"א

זו יין פ"ג מעלת גרה היא שגורה מלכות אחריה ואת
החזירי זו אדום והוא גרה לא יגרי שאינה גורדת מלכות
אחריה ולמה נקרא שמה חזירי שמחזרת עטרה לבעליה
הוא הוא דכתיב (עובדיה א. כא) וצעלו מושעים בהר ציון
לשפט את הר עשו והיתה לה המלוכה.

ו"את הארנבת" — זו יין, וכאמר למעלה, ודרוש: "כי מעלת גרה היא" — גורדת ומעלה
בפליחה, זו רומי שקמה אחרי יין.
"את החזירי" — זו "אדום", ו"רומי", וכאמר למעלה, חוהי שמלכה אחרי יין, ודרוש מה
שנאמר ב"חזירי": "והוא גרה לא יגרי" — שאינה גורדת — בפליחה — מלכות — רשעה.
מלכות בשר ודם: מלכות משאר עמי עולם — אחריה, שהמלכות האחרונה המושלת בעולם
ומשעבדת את ישראל ומצירה לה היא מלכות "רביעית", זו שממנה נפוצו בעולם מלכות הרשעה.
ומעבדות בער ישראל את גאולתם בגלות או כסתר, וכן כל אומה אחת המצירה לישראל, גם אם לא
מעשו — רומי הוא, כגון מבני ישמעאל (פיטו), מכות נשקם וכוחם של אלה הראשונות היא מצירה
לישראל, עד עת קץ, ובנפול "אדום" זו, על כל נפוצותיה, אין עוד שעבוד מלכות לישראל בעולם.
שאין עוד מלכות רשעה מן העמים קמה בעולם כלל מאז.

ולמה — גם כן — נקרא שמה "חזירי" — מלכד הטעמים הנודשים לכך למעלה (עייניש).
שמחזרת עטרה — "החזירה והמלכות" (קה"ר א. ט. א.) בעולם — לבעליה — להקב"ה (מ"כ).
לישראל, למלך המשיח מודעו של יעקב, אתי עשו — אדום עמי ב"ר סג. טו. שהוא מולך בעולם מלכות
ה'. בנפול עשו — אדום — הוא הוא דכתיב — זהו, שאמר הכתוב בחזון הנביא על עשו:
"ועלו מרשיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, והיתה לה המלוכה" — משישפט ירעש
עשו, אדום — על פשעי כל דור דור, בגלות ובסתר, להרע ליעקב, תבטל מלכותה של זו.
והקב"ה היתה המלכה בעולמו, ו"מלך ה' עליהם בהר ציון" (מ"כ ד. ז.), על ישראל, "ועבדי דוד מלך
עליהם".

סדר חזירי

פרשה יד

א. א. (יב. ב.) אשה כי חזיעה ויהי זכר וסמאה טעתי מימי, מכאן ואילך הולך הכתוב ומונה כל תורת
הטומאות הנזכרות מגוף האדם, ליהוה, וזה יזכיר וצרתה, חאת אחרי שבפרשה הקודמת שלמעלה כבר
הקדים הכתוב למנות כל תורת הטומאות כבהמה, חיה, עופות ושרצים, סמך והקדים תורת טומאת
בעלי חיים, לתורת טומאת גוף האדם, הנכבד: מכולם, היא הוא דכתיב — זהו שאמר הכתוב
במזמור שהאדם אומר לבוראו: "אחור וקדם צרתני, חשת עלי כפי"י, "ובציות אדם מדבי אותו
מזמור" (ת"ש"י ספרד"ן טח), וידרש פסוק זה עד שידרש לענין פרשתנו, הדרוש החילה כאשר — אמר
רבי יוחנן: אין משמעות הפסוק לומר "אחה ה' יצרת אחי להיות מושל מלפני ומאחורי, ושמת עלי
את כפי ידך ליסרני ולהענישני", שהרי הורבים סותרים את עצמם, אלא, אם זכר אדם — במעשים
טובים, הוא — נוחל שני עולמות, זהו והכא, הוא הוא דכתיב — זהו שאמר הכתוב כאן:
"אחור וקדם צרתני" — כחלילה צרת את צדתי ובראתי להיות מושל ונתנה "אחור" — מהעולם
הכא שאחרי הכל, וגם "קדם" — מהעולם הזה שהוא קודם לעולם הבא, ואם לאו — שלא זכה
במעשים טובים, הוא — בא ליחן דין וחשבון — על מעשיו הרעים, ולהיענש עליהם מיד ה'
הזהו — שנאמר — כאן: "חשת עלי כפי"י" — חשת עלי את ידך המענישה "כפי"י" — יד
מסירת כדכתיב — בדברי איוב אל ה' בעת ספורי: "כפך מעלי הרחק" — הסר והרחק נא
מעלי את כפי ידך המכניעה כיסוריה, מעל ראשי.

או ירוש: "אחור וקדם צרתני", כאשר — אמר רבי שמואל בר נחמן: בשעה שבא
הקב"ה — את — אדם הראשון — עד שלא ברא ממנו את האשה — אנדרוגינוס (בינהו:
אנדרו — גבר, גינוס — גברת) בעל איברים וכוונות של זכר וגם של נקבה — בראו, "הוא הוא
דכתיב — זהו שאמר הכתוב, בפרשת בריית האדם (בראשית ת. ב.) "זכר ונקבה בראם ... ויקרא את שםם
אדם ביום הברואם" (ב"ר ס"ג. ט.) — "משמע, מתחילת בריאתו היה זכר ונקבה" (ת"ש"י בעיניו ב"ר), או כאשר

מסורת המדרש

א. אחור וקדם צרתני
ב. כפי ידך א. שרית קלס
ג. ליש הרעים חתמו
(מ"ד"ע), אה: תחומא
כאן א. מ"י ב. ע"ע:
זהו חזירי חזירי סוף ע"א.
מחל שני עולמות ע"א.
ספרי סוף כתיב, ספרי
מ"ה.

והפסוק זדוניותו לזכרון, אז נחל שני עולמות
 הוא והצבא, כי מאמר שנעשה מן הלואין מלכות
 עשיו, אם כי נח לו שנצבא בעולם הזה, וגם
 יקבל שכר עובד בעולם הבא, אבל אם לא זכה
 לעשות מצוה מאמצה, צה ליתן דין ומשכון על
 הלואין שכן מרצון מן העשיו, והוא לא זכה
 לשכר עולמם ולמקום.

*

אז יאמר צבואר המדרש, חשב כי חזרתי ל-
 וילדה זכר, אמר רבי יוחנן אם זכר אדם
 נחל שני עולמות הוא והצבא, ואם לאו צה ליתן
 דין ומשכון.

ב עור דבש צמדש רב (ש"ד ס"ח) אם
 זכה אדם אומרים לו חמה קדמת לכל
 מעשה צדאשים, ואם לאו אומרים לו ימות קדמך
 שלאל קדמך. ומהשבו המפרשים צבואר הדברים,
 למכיו שנצבא האדם אחריו לכל הלארם, האר
 שיר לומר לו חמה קדמת לכל מעשה צדאשים
 שבהא הויך המלכות, גם קשה הלשון אומרי"ם
 ל"י חמה קדמת, ולמחור היה ראוי לומר אם
 זכה אדם הוא קודם לכל מעשה צדאשי.

ג דבש רב (צדאשיה צ ז) וילך ר'
 אליהם את האדם עמר מן הארזה ויפח
 באשוי נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה,
 ושירש"י אף צדמה ויהי נקראו נפש חיה, אך אז
 של אדם חיה שנחלן שנחוסף צי דעה ודיוור.

דרי' שלן לפעור כי עיקר מעלתו ומשפוטו של
 האדם ימר על כל הנצחאים הוא צמ
 הדיוור אשר צקרב, ונדבך היה נשפלה על כל
 צדמה חיה ושוף אשר חמה לא נצבאו חלף
 צנוף ונפש צל כח הדיוור, אבל האדם יתן צי
 נשמת רוח חיים וממנה זכה אל הדעה והדיוור,
 ופלן כי יש לו אדם לשמור בשמירה יחירה
 ממנה עוצב אז שמתו לו מן השמים, וישתמש

ועל יפספס צמטשיו. וצואר זקני המה"ם
 צל צדאשי ארזות (מכות בג) מנל"י וגמרו,
 יהיו שמו מיו המלכות, ורבי הלואין שכן
 ס"ד"י על העשיו שם רמ"מ, ואם כי קרוב
 אדם להפסד רחוק משנה, ולכן הפסדו וגמרו
 אלו לו אדם שלל נצבא יומר משפצתו, עכ"ד.
 הפסד המפרשים הלא נשי עליון לא חלף
 השמות, והאר יתכן שצבא את האדם קרוב אל
 הפסד רחוק מן השכל, גם יש להצין הקישור
 אל מה שנחוסף וואמר ועשיו צבבא יפספס
 צמטשיו.

בבבב אלא מאיר אלה"ה צמל חיים (ח"צ פ'
 מארש) על פי דברי בגמרה (יומא פג)

וצמטשיו מלכה זדוניות נשמות כזויות, ואם כי
 אשלו עבר אדם על לא מעשה, אם אמר כי צב
 שולח נשמות לו גם הדוניות כזויות, ולפי אז
 שר חיו קרוב להפסד מלכה, דעה וכל לעשות
 גם מלואין מלכות עשיו על ידי מצוה מאמצה,
 מה שלמדו צממל נמו וגמרו נוח לו לאדם
 שלא נצבא יומר משפצתו, מפני שללואין מרצון
 על העשיו, אך לפי אז קשה הוין דמקור השוע
 וילך להפסד אם כי למה נצבא האדם, והלא
 יומר עובד שלא נצבא, לכן אמרו ועשיו צבבא
 ופספס צמטשיו, יהיו שיטשה משוזה מאמצה,
 ופל ידו יהיו הלואין נחשבים לזכיות לקבל
 שולח שכל עובד כמו על העשיו, ואם כי שר
 שוע צבבא, עכ"ד ורש"י. וכן כתב מין דור
 אלה"ה צבבאי יואל (פ' אמר"א) וצבב קדמם
 ציינע פנים (לפרשת בחמדה).

ובקערה כחשך פחה הכמוצ ואמר חשה כי
 מזויע וילדה זכר, ודיוור חורה משיון
 ילדים וילדה האדם, למחור יקשה הלא מקור
 השוע רזח להשוע ומאש לא מלף השעות, ואם
 כי למה נצבא האדם צשולס הוא ורבי נוח לו
 שלא נצבא משפצתו, לכן הסמיר המדרש דרש,
 אם זכ"ה אדם, פי' ששטה משוזה מאמצה

זכיות הממתי יומל צבב ערלותו, לפעור עומתם
 הדה המצבאל צסכות שלפיו חשה כי חזרתי
 וילדה זכר ועממה צשנת ימים כיומי רוח זקנה
 חממת, לכרות כי על מה שנמנע מן הצעירה
 יקבל שכר עובד בעולם הזה וזכה להוליד כן
 ולמולו.

והזד פחה המדרש צפרכה זו ורש"י, אם זכה
 אדם ששם זכה אדם וקיים מלכות ומעשים
 יהיו טובים, זכה למול שכר עובד כן בעולם הזה וכן
 בעולם הבא, ואף על פי שלל פלס מעשה
 המלכות לזכר שכר צבבא עממל, מכל מקום על
 מה שלא עבר צעירה צממה ששה מקבל שכר
 אף בעולם הזה, אכן למחור מלן הא מילוח
 שיש שני מיני משפנות כן על עולם מעשה
 המלוח וכן על מה שנמנע צממ הכוח מן
 הצעירה, לזכ פיים המדרש ואמר ואם לאו צה
 ליתן ד"ל ומשכו"ן, ומאמר דחיון צממ פורענות
 שאלר האדם ליתן דין על עמם הצעירה, ומשכון
 על מה שלא קיים מלוח צממה ששה, אם כי
 ודאי מדה עוצב מרובה, וגם צמשיית המלוח
 נמשך לו לזכות כן עמם מעשה המלוח וכן מה
 שלא עבר צעירה צשנת קיום המלוח, ועל אז
 מקבל שכר אף בעולם הזה.

*

ב עור ימבאר מאמר המדרש, חשב כי חזרתי ל-
 וילדה זכר, אמר רבי יוחנן אם זכה
 אדם נחל שני עולמות הוא והצבא, ואם לאו צה
 ליתן דין ומשכון.

ג דבש רב (צדאשיה צ ז) וילך ר'
 אליהם את האדם עמר מן הארזה ויפח
 באשוי נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה,
 ושירש"י אף צדמה ויהי נקראו נפש חיה, אך אז
 של אדם חיה שנחלן שנחוסף צי דעה ודיוור.

דיוי מחילה על דברי חורה, יהיו צשטה שרדני
 אחר מחילה על שלא נשא ונתן צממונה, צממה
 ששה יקבל דיוי גם על מה שלא עסק צבבאי
 חורה צשנת עשיית הצעירה.

ודנה אמרו חכמים (בטוב יא) מדה עוצב
 מרובה ממדת פורענות. וצב יתכן לומר
 כי כשם שכל משה ועוין לרין האדם ליתן ד"ל
 ומשכו"ן, כן על מעשה הצעירה, וכן על מה
 שלא קיים מלוח צשנת עשיית הצעירה, כן
 הדבר גם לצב קיום המלכות, אשר חרז ממה
 ששמיר האדם לקבל שכר על עמם מעשה
 המלוח, עוד יורשו לו מן השמים שכר עובד על
 שלא צעל את הוין ההוא צממה ופסע, ועל
 דרך מלמדים (קדושין לג): ישב ולא עבר צעירה
 חכמים לו שכר כשטה מלוח.

ורפי זה מקום יש אחי למדש ולומר דעה
 דלמירין שכר מלוח צבבא עממל לזכא,
 יהיו דוחף על עמם מעשה המלוח, אבל על מה
 שלא עבר צעירה צשנת קיים את המלוח אורח
 שכר אף בעולם הזה, ודבר זה מדוקדק צלשון
 חכמים שר"י מל"ה צבבא עממל לזכא, דוחף
 שכר המלוח עממה לזכא צבבא עממל, אבל על
 מה שנמנע מן הצעירה צממה ששה אורח שכר
 אף בעממל הרין.

ודנה כי כן הדבר צממות בהחמך הדנה, אשר
 מלצר מה שפאדם מקיים מלוח וממחמך
 מן הכרה הרי צממה ששה הוא מונע את עממו
 מלעצור צעירה. ועל אז דרשו צמדלש, אמר
 הקב"ה אם שמרת ימי דנה אלי טימן לך כן ואת
 מולו לשמונה ימים, ולא אמרו את קיימת מלוח
 מה, אלא אם שמרת ימי דנה, דהיינו שמירה
 מן הצעירה כי על קיום מלוח ששה דנה לזכא
 שכר צבבא עממל, אבל על מה שנמנע צממה
 ששה מן הצעירה, על אז מקבל שכר משלם אף
 בעולם הזה, וכשכר זמח אלי טימן לך כן ואת
 מולו לשמונה, ולשוונה, והשוונה א הכמיר הכמוצ מלוח

והוא שיהיה קלוקל כמו חיו חת כח דיבור (ב) לעיני מניח כתיב, כי אי ח' המעלה חתם מחין מליים לכוית לכס חתם מחין מליים קדושים כי קדוש אי וגי' וסמין ליה, אשה כי חרית וילדה זכר.

וי"ד על פי דברי מין החתם סופר (פ' צא עמוד ט) בפסוק החודש הזה לכם ראש חדשים, כתב של"ה (מסכת פסחים פיק נר מנה) על ימי חודש ניסן הם קדושים בראשי חדשים, ואם כן חודש ניסן כולו ראשי חודש אשר כל יום כלול מחודש אחד, והוא שלשים חדשים שש שמי שנים ומחלה, והיינו דאמרינן בגמרא (טוירובין ג') שמי שנים ומחלה נחלקו בית שמאי ובית הלל אי טוח לחדש שנברא או שלא נברא, וכתבו החתם (ד"ה נוח) לדיקים בודאי נוח שנברא ונוח להם ולחודש. ובכן אף שנברא נברא כעולם, מכל מקום היה ללא היה ונוח שלא נברא, אך ניסן ציויאת מליים נצחרו ישראל, ועמך כולם לדיקים, אז נברא כעולם ממש ונוח שנברא, והיינו שמי שנים ומחלה שנחלקו בית שמאי ובית הלל רמז לחודש ניסן, עכ"ל.

ובזה יתבאר סמיכות הפסוקים, כי אי ח' המעלה חתם מחין מליים לכוית לכס לאלהים, וצטת הווא נצחרו בני ישראל לכוית עם קדוש לה', ועמך כולם לדיקים ואמרינן צרו נוח שנברא, ולכן הסמין ככתוב אשר כי חרית וילדה זכר, שצ דיצר מעיני ילית האדם ולידותו, דשוב אין להקשות מדוע עשה כ' ככה לברא את האדם והלא נוח שלא נברא, שברי צני ישראל דכתבו צרו ועמך כולם לדיקים שפיר אמרינן נוח לאדם שולד וצברא בעולם.

ועל זה דרש המדרש, אם זכר אדם נוחל שני עולמות הוה וכתב, היינו שאם זכר האדם לכוית מננה צין בדיקים העושים רעו של מקום, אז נוחל שני עולמות, כי נוח לו שנברא בעולם הזה, ויתברר לרש עוצה וצרכה למי העולם כבא, ואם לאו צא לית דין וחשבון על מה שלא עשה

שכרי קלקל כמו חיו חת כח דיבור (ב) לעיני מניח כתיב, כי אי ח' המעלה חתם מחין מליים לכוית לכס חתם מחין מליים קדושים כי קדוש אי וגי' וסמין ליה, אשה כי חרית וילדה זכר.

השומר פיו ולשונו לכל ישתמש בכם רק נזיר צבוי, הרי הוא זכר אכיל לחול וכן בעולם הוה והקרו קיימת לו לעולם בכתוב (משלי יח כל) מות וחיים ביד לשון ילד, ואלו פריה, ופירש"י אויב את לשונו ויהי נצורה חול שצרכ בעולם הזה, ולעומת חופה דיבורו עונשו גדול עד מלה, כמו חתם מחין (ויק"ר פ"ד ס"ג) על הפסוק (ז) כל עמל האדם לפיבו, כל מה שצרכ ונוח להם ולחודש. ובכן אף שנברא נברא כעולם, מכל מקום היה ללא היה ונוח שלא נברא, אך ניסן ציויאת מליים נצחרו ישראל, ועמך כולם לדיקים, אז נברא כעולם ממש ונוח שנברא, והיינו שמי שנים ומחלה שנחלקו בית שמאי ובית הלל רמז לחודש ניסן, עכ"ל.

ועל זה דרש המדרש, אם זכר אדם נוחל שני עולמות הוה וכתב, היינו שאם זכר האדם לכוית מננה צין בדיקים העושים רעו של מקום, אז נוחל שני עולמות, כי נוח לו שנברא בעולם הזה, ויתברר לרש עוצה וצרכה למי העולם כבא, ואם לאו צא לית דין וחשבון על מה שלא עשה

ועל זה דרש המדרש, אם זכר אדם נוחל שני עולמות הוה וכתב, היינו שאם זכר האדם לכוית מננה צין בדיקים העושים רעו של מקום, אז נוחל שני עולמות, כי נוח לו שנברא בעולם הזה, ויתברר לרש עוצה וצרכה למי העולם כבא, ואם לאו צא לית דין וחשבון על מה שלא עשה

לדיקים כלל ומנא בכם לפי גדול ערך קדושתם איח פנס כל דכו צנין דיבור, אבל אלא יתק אציו לא מלינו שום שמת חמא ושון בלמרי פון, ולכן בלשר מזכירים בתפלה את כל לוי דיבור אשר בכם יודו וישבחו בדיקים והסמיהם את שמו של הקב"ה, שפיר רמז צוה שמו של יתק אציו אשר הוא שמר פיו ולשונו במעלה בעליונה, ועליו יאחה לומר צפי ישרים חחרומם וצפתי לדיקים חחרוני.

והנה צפרשה זו חזון כי כוללת נקודה ימי עומתחה כפולין מן הולדת זכר, ויצא צבלי יקר צטפס דצבר מפני שבקוצה מושרת צעומחה ויחד מן הזכר מצינת חמא הקדוש של מוכ. אך לרצונו י"ל שרמזה מוכר צבאן כי עומתחה של הקוצה קשה מן הזכר, מפני שבקוצה עלולה יותר להכביל צמטא ופשה מתחת רציו שיהיה בעילה, ועל כן ימי עומתחה מרובים משל זכר, ולכוננה זו הסמין הכתוב לבאן מות וציום השמיני יומל צבר עלולו, להורות כי סולת מות ברות מילה המפוזרת נגד ברות כלשון הוא מצייעת לאנשים לשמור על מולא שפמוחיהם מכל עניניה ועוין, ועל כן ימי עומתחה של זכר פמוחין משל נקוצה.

ועל זה דרש המדרש, אם זכר אדם, זכר רחשי חיבות זה כל האדם, היינו שאם זכר לשמור פיו ולשונו אשר זכר כל משלת האדם יתר על שאר הנבראים, אז אומרים לו אהה קדמת לכל מעשה בראשית, ואף שצפול נצרה האדם חחרון לכל היערים, מכל מקום הרי הוא מוקדם במעלה וחשיבות יותר מטלם, שברי כל הצעלי חיים נצרחו צלי כח דיבור, והאדם ניתוסף בו נשמת רוח חיים אשר ממנה זכר אל הדיעה והדיבור, אבל אם לא זכר, שלא שמר מולא שפמו שיהיו מוקדם מכל חמא ושון, אומרים לו יתוש קדמך שלול קדמך, כי אז אין לו קדימה לפני שאר בעלי חיים לא בזמן ולא

לדיקים כלל ומנא בכם לפי גדול ערך קדושתם איח פנס כל דכו צנין דיבור, אבל אלא יתק אציו לא מלינו שום שמת חמא ושון בלמרי פון, ולכן בלשר מזכירים בתפלה את כל לוי דיבור אשר בכם יודו וישבחו בדיקים והסמיהם את שמו של הקב"ה, שפיר רמז צוה שמו של יתק אציו אשר הוא שמר פיו ולשונו במעלה בעליונה, ועליו יאחה לומר צפי ישרים חחרומם וצפתי לדיקים חחרוני.

ועל דרך זה אמרו לצאר מה שקמו ח"ל בתפלה שמרית של שבת, צפי ישרים חחרומם, וצפתי צדיקים חחרוני, ובלשון הסידים חחרום, וצקרב קדושים חחרבל, וכתב האצוריהם שרמז בראשי חיבות יצחק. ויש לבין מדוע רמז צבאן רק שמו של יתק אציו ולא שמוחיהם של שאר אצות העולם. אמנם מלינו דברי ח"ל (קב"ר פ"ד ס"ג) אמר הקב"ה אצרכם יש לי עליו שאמר צמה אדע כי אצרכה (בראשית עו ח), יתק יש לי עליו שאמר נסחרי דרכי מה' (ישעיה מ ט). וכן אלא משה רציו מלינו שאמר שמו נא חמריים (צמדבר כ א), הרי לן שדוק הקב"ה עם

ועל דרך זה אמרו לצאר מה שקמו ח"ל בתפלה שמרית של שבת, צפי ישרים חחרומם, וצפתי צדיקים חחרוני, ובלשון הסידים חחרום, וצקרב קדושים חחרבל, וכתב האצוריהם שרמז בראשי חיבות יצחק. ויש לבין מדוע רמז צבאן רק שמו של יתק אציו ולא שמוחיהם של שאר אצות העולם. אמנם מלינו דברי ח"ל (קב"ר פ"ד ס"ג) אמר הקב"ה אצרכם יש לי עליו שאמר צמה אדע כי אצרכה (בראשית עו ח), יתק יש לי עליו שאמר נסחרי דרכי מה' (ישעיה מ ט). וכן אלא משה רציו מלינו שאמר שמו נא חמריים (צמדבר כ א), הרי לן שדוק הקב"ה עם

מדרש קהלת פר' ד פס' ג רבה

שאר (בדאשיה טו, ה) 'פמה ארע פו איךשפיה יצחק יש לי עליו שפאר (שם כה, ח) 'צארכ יצחק את עשוי, ואני שפארו שפאר (מלאכי א, ג) 'ואת עשוי שפארו, יצחק יש לי עליו שפאר (ישעיה פ, כו) 'צפורה דרבי מהי פיון שפאר (שמות לב, י) 'אשר צפנעלם להם פיו, למען שפאר פאורם שעה נחמלא הקדוש פרוף הוא רחמים שפאר (שם) 'וינחם ה' וגו' מיד גפמקלו ממנו שלשה מלאכי תפלה קצף ומשחית והשמו ולשמיהו שנים אף והמה קרא הוא דרכיב והשמו (דברים ט, יט) 'פני גרומי מפני האף והמקור, אפר לפני רפוני של עולם נכיל אני מקים

לי עליו — חכמה, שאמר — לי בעת שהכתיב לו את ארץ ישראל: "כמה את עי ארשתי", "שפתי — כוח להרד — על מותו של הקב"ה" נדרים לב, עייש בריש, ואמר כפי יצב שאר חמוג, ומכאן ב, ב, כאלו "אני מאמין בדיבורי של הקב"ה" (פירוש, מט עייש ובכ"ו מל ו' ובחמה שפתי' טס) 'צחק, יש לי עליו — חכמה, שאמר — כו' "וידבר יצחק את עשוי" ואני שפארו, את עשוי שאמר — בחזון וביבא מפני ה' "ואת עשוי שפארו" יצחק יש לי עליו — חכמה, שאמר — לבני בית שודרש ממנו שלחה את בניו למקרים לביקש של קספ וביאשה מו, ו, 'למה חרונה לי למקל איש לפי אפי', אמר "למה" כמתקם, חכמה של כמעט אל יצק על שיהא חרונה על המלח ואני בוסח בו, כאשר בוסח בו היה לבסוף שהתלול מן שירי מקרים כבכר, ולא כרד הגולם, והוא שהביא אומר מפני ה' 'למה תאמר יצק חזרה ישראל, נחמה דרכי מדי, ומאליה משפט ועמו" — למה אתה מדבר רביר תעזומ ואתם שודר חיד המיוסות נחמה ח"ו מעניי ה' ומשפט עבד ח"ו, מלפני עיניו, לפי פשוט אמורים דברים על עם ישראל, ולא שהכתוב רמו בחזרות כלשו, "למה" וגם כפל לאמר גם "תאמר יצק" וכן "והדבר שפאר", לרמו אל "ישראל פאי" — ישראל חזק, יצק אינו בעצמו ועי היר עי, יא, שהוא דבר תעזומ קשים על ה' ואמר "למה" — ולא נחצה הקב"ה למשה, לכן, לסלח לישראל בוכח זקן או אין דואה בסודר ועם בית אב י, ו, ולא נחצה הקב"ה למשה, לכן, לסלח לישראל בוכח מעשי האבות בלבד, אלא, פיון שאמר: "אשר נשבעת להם כר", "כד" — "למען שמר", חזר למען כבוד שפאר ויחלל יש שיקדים את שבעתו, בשמו לאבות על כניהם להקדים ולשם את הארץ באורה שעה נחמלא הקב"ה והחלים — על ישראל, ויחם ה' על גזרת השמים, וכמו שפאר — שם צדי, "וינחם ה' על הנה אפי צדי ולשונ צפנתי", שכן — "ואתה שעה זא שפאר חכמה ועמו — והניג על משה וישראל שלא חזקו — משלשה מהם" (שמואל א, י, ו) מהכמה מלאכה החבלה האמורים מיד-בפתקלו ממנו שלשה מלאכי חבלה: "קצף ומשחית והשמו", ותשרידו שנים — 'אל ששום' (דברים טס, א, ז), "אף והמה" 'ואת איוא וצנתי — אתה שאמר וכתוב: כבודי משה על ישראל, על אופה שעה שהוא בא להסיף לעמוד לחתנו עד לפני ה' על הדבר הזה: "כי גזרתו מפני האף והחמה", ענין חזרה מפני שיש אלה, ופני — אמר — מלאכי — לפניו: רכוני של עולם, 'המפחית השעה' — אבות ופואו שלשה' (דברים טס) — מלאכי חבלה, ואלו שנים שנשחיתו: "יכיל אתה מקום בהחזקות" — חזי יכול אני לעמוד בשעה? ו

רבי יהושע פטר קרייא פיריא פישאל פישעה שיעמדו לפני הר סיני פיון שפאר לאוחו מעשה לא הרגים משה זיית פקקקע חמר שלא נחפט עליה ומקבש תפלה ורחמים על ישראל ולא נענה ונחזנו לו חמשה מלאכי חבלה קצף ומשחית והשמו או והמה מיד נחמלא משה מהו מה עשה נחלה פמעשה אבות'מפני חזפרי ואמר (שמות לב, י) 'יזכר לאברהם יצחק ולישאל עבדך, אפר לו הקדוש פרוף הוא משה אבות העולם מה יש להם עלי אם פאתי לדקדק אחריהם אני יש לי עליהם אברהם יש לי עלי

כאשר לא היו בעולם ולא ראו על עצמם וכסוים את הרע הנעשה חתח השמש שורה נעשה בהם ככסם. רבי יהושע פטר קרייא — מפלש מקרא זה: "ישבתי אני את המתיים אשר לפני מותי, מהחיים אשר מות חיים עינה וטוב משניהם אשר עול לא חיה, אשר לא ואת את המעשה חרע אשר נעשה חתח השמש" (בבבבב מל, ב) — בישראל, שיעמדו להם זכות המתים לסלוח להם ולחזלים לחיים. שכן — בשעה שיעמדו — ישראל — לפני הר סיני — ויכיל את חמרתי, ומשה עלה אל והיה שם אברהם ים כהן לקבל את הלוחות ושאר דברי החמה, ביים אחרון מאותם הומים — כרון שבאן — ישראל — 'לאוחו מעשה', לחוט העגל, והקב"ה אמר למשה שגזירה יצאה מלפניו על-הענין הזה לכלות חז"ו: את ישראל: בואותי שעה — לא הניח משה — אפילו — זיית — אחת — בקרקע חמר — שנמד עליה שם לפני ה' 'בפיעה' (דברים טס, יא), שודרין ה' על החר ורחמיה על ישראל, מכל שער החיים ומכל צד זכות, ולא נענה, ונחזנו לו — נספילאלי במלחמה — 'משעה מלאכי חבלה' — 'קצף ומשחית והשמו', אף והמה" 'עמי שחמוג מא י, א, 'אנשוי מויוקו מאלו' (דברים טס) 'קצף ומשחית והשמו, אף והמה אשר קצף ה' לשפתי אקופי' אל ישראל על אוהה שנה חברים ט, יט): 'אני יגורתי מפני האף והחמה אשר קצף ה' לשפתי אקופי' (שמואל ב, ח, א) חרי"אף והמה קצף והשמו" 'צולם, מלאכי חבלה ובפשוטי, עייש, שפארו דין אלה, ואלו השפחיה" ניכר בדיבור משה האמורים שם מיד, שביקש מה: "אל תשחת עמי", ומשחית אותם — מיד נחמלא משה מהו, מיה עשה, נחלה פמעשה אבות — להחזיר נרות מעשיהם ולקבש החיים בכותם, מיד חזפרי — כמו שכתוב שם בענין, וחמתו לפני הקב"ה — 'ואמר: 'זכור לאברהם, יצחק ולישראל עבדך' אשר נשבעת להם בו, וחזפי אלהם ארבה את זרעם בנוכחי חמשים, וכל האף חזאת אשר אמרתי אתי זרעם נחמוג נחמוג לעולם, והנם משחיתו לוקב"ה את האבות דודי-הקב"ה מה עשו האבות ומה נשבע-הוה להם, מכל מקום מאריך שעה ושטוח לפני הדברים, שכן משחיתים בלבד — אמר לו-הקב"ה: "משה, אבות העולם — האלה, מה — חבינה חוב וגמול — יש להם עלי — שאשלים להם, שאחה בא לתוכני בעדם: אם כאתי לדקדק אחריהם — כמעשיהם, אני יש לי עליהם" — חבינה ובבשחיה' א, ד, א, א: אברהם יש

מדרש קהלת פר' ד פס' ג רבה

האיש מביש פרק שי קדושין

האיש מביש פרק שי קדושין... אדם אחד היה נשוי לאישה אחת... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

ואם לא יצא... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

ואם לא יצא... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

ואם לא יצא... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

האיש מביש פרק שי קדושין

האיש מביש פרק שי קדושין... אדם אחד היה נשוי לאישה אחת... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

ואם לא יצא... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

ואם לא יצא... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

ואם לא יצא... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

האיש מביש פרק שי קדושין... אדם אחד היה נשוי לאישה אחת... ויש לו בנים רבים... והוא רוצה להוציא את אשתו... ויש לו בנים רבים...

צדקת הצדיק

נפש רוח נשמה דכטלה הנזכר לעיל. המעשה הוא גוף ונפש ודיבור ומחשבה רוח ונשמה ולהיבשה. ומחשבות והולכות בכל העולם כולו כמו בחיים באותם הדמויות של קנאה תאוה וכבוד וכאלו פועלות אותם הפועלות של הכל:

זדון פירוש כף הקלע שהוא הופך צדורות בצורה החיים שהוא הופך מחשבות הכל שאין בהם חיות כלל ואינו דבר קבוע ומחשבה שקביע אשר ויקנא רק השתטטות והולכות. אבל מחשבת הפנה. והזו זוממות במקום נאמן ואינה הולכת ומשטטות על פני רחבי התפשטות המחשבה רק צדורה וקשריה בקשר החיים שלא לחשוב ולהתבונן רק בכורים שהם חיי עולם. וכן שכור מרה כנגד מרה ופעולתו לפניו:

רלה **המשחרף** להנצל ממחשבות זרות וגמר כלב להחזותה וכל

זמן שהוא נזכר מיר מודה ומנניס כלב מחשבות של דברי תורה כפי כוחו. רק שמכל מקום היא תוקפתו ובעת ששקיע בה נשכח ממנו מחשבת דברי תורה ורצונו באמת אינו בה ומיר שנוכר הוא מודה אותה. הרי שכחה שאינה מחמת עצלות חשוב אוני עיין במגן אברהם (סימן ק"ח סי' י"א) והרי זה כחישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה (ברכות י"ג.) והגם רמאן ספן ומאן רקיע (מטע קין י"ח.) [שמעתי פירושו טהור וזך כמו הרקיע רצה לומר נקי מנגיעה לרע] לרעת שאינו מחמת עצלות. מכל מקום גם על עצלות זה חשוב אוני מאחר שהוא מחשב ורצה שלא להיות עצל בחייה המחשבות זרות. ומאחר שלא נזכר אסור ועבירה מפורשת במחשבות זרות אם כן אינו כחישב לעשות מצוה ולא עשאה והוא כעשאה וממילא יהיה המשפט אלהבא שהקפ"ה יעזר לו באמת להיות עושה והיינו שמור

לינצל ממחשבות בטילות ומעשה בטילות. ולהיפך המרבה בכורים בטילים ואין צריך לומר בכורים אסורים כלשון הרע וכדומה לא ימלט ממחשבות זרות כלל:

ואמרו ז"ל (פסחים ק"ט.) כדואג כל תורתו מן השפה ולחוץ פירושו שהמח

ולב היה מלא ממחשבות זרות והרהיר על רי הלשון הרע. ובאמת המחשבה קודמת להדיבור ומי שתפץ ומשתול לנגרות ממחשבות זרות הקט"ה מטייעו גם כן להנצל מדברים בטילים. רק דואג שנוא דוד המלך ע"ה שזכה לכתא דמלכא דא צלואת שזו מדריגתו וכמו שמובא בזהר (ח"ג מט"ח ריש ע"ב) על פסוק (תהלים ק"ט ד') ואני תפילה והיינו שלא היו לו לעולם שום מחשבות זרות וכדאי מי ששנואו הרי שנוא דמלא דבר טוב והיינו שהוא ממש להיפך דמלא מחשבות זרות כנ"ל דכל תורתו וכ"ו ומה נמשך לשון הרע וגם מעשים בטילים ולכן נאמר (שמואל א' י"ח כ"ט) ואת נפש אויביך יקלענה וגו'. וכזהו בשלח (י"ט) דהוא על מעשים שאינם לעבורת השם יתברך והיינו מעשים בטילים. וזה נפש אויביך פירושו אויבי דוד המלך ע"ה שורש כוחו ועינוני שהוא העדר המחשבות זרות והם ממש היפוך זה:

ונפש היינו דנדודע כי יש נפש רוח נשמה המעשה מנפש ודיבור מרוח כמו

שחרגם לרוח ממללא (פואשת ב' ז') ומחשבה מנשמה ויקלענה היינו כשיצא לפועל גם במעשים בטילים. וזה שמובא שם בזהר על פסוק (תהלים א' י"ד) כל המעשים זרוי שממעשים בטילים נעשה הכל פירושו זהו המחשבות בטילות. ורעות רוח דחשברון רק לדברים בטילים שזו האסור בחוד כנוכר לעיל לכך בו העונש ולא על מחשבה ומעשה ואינו בידו ואו יקלענה ומפרש בשבת (ק"ג.) זוממות והולכות פירושו מחשבות והולכות רצה לומר שמתלבשות

ק"טו צדקת הצדיק

צדקת הצדיק

הרע ורפא גם אלהבא. וזה שמובא בזהר (מסעס ק') רמאן דלא כרע במודים אינו קם בחיית המתים. פירושו שהוא משרוש הרע דקנאה ורואו מי שהוא חוזק למחנה ישראל בשורש נפשו:

על מחשבות בטילות לא נמצא שום אסור מפורש. רק לא תחרו וגו' (מכוב ט"ז ל"ט) מוקמין בברכות (י"ב)

בהרהור עבירה ולא הרהור בטל לבד. ואמרו ז"ל (קידושין ס"ז) דמחשבה רעה אין מצרפה למעשה ורק במחשבה דעבודה וזה. והיינו כי זה אינו ביד האדם וכבודתו כלל וכמו שכתבתי לעיל (אוה ד"ס.) וכן על מעשים בטילים דרשות. רק על דברים בטילים יש עשה ולא תעשה כמו שאמרו בינא (י"ט.) כי בדיבור יש מצות תלמוד תורה שהוא תמיד לא ימוש וגו' (ירושע ח') ויכל להיהו כל דיבוריו תורה. מה שאין כן מעשה אין כאן עשיית מצוה בחמידות ואדם שיש לו כח הפעולה אי אפשר שלא יפעל:

ורכמו ששמעתה גם כן על הדיבור על פסוק

זאת תורת המצוות (ויקא י"ד ל"ב) מה שאמרו ז"ל (ערכין ס"ט.) דתקנתיה רבעל לשון הרע יעסוק בחורה לפי שתאדם שנובא כבא הדיבור אי אפשר לו לעצור עצמו שלא ידבר רק העצה שידבר אבל שיהיו כל דיבוריו תורה וכן מי שנובא כבא הפעולה וכדור שאמרו (שבט י"ד) סתם ידיים עסקניות והגם דזהו מתעסק בעלמא דלאו מלאכה הוא לענין שבת כל שאינו כבודה ולא מיקרי מעשה כלל. מכל מקום יש גם כן בכוחו ולהיות הכל עבודה ד' וכל מעשיו לשם שמים זה אי אפשר כיון שאינו מעשה מצוה. רק על ידי סיעתא דשמיא כדור שאמרו (ויקא דבא ריש פרשת בקינתי ל"ח א') כדור המלך ע"ה והיו רגלי מולכות אחי לבתי ננסיות ובתי מדרשות שהיה השם יתברך עושה פעולותיו תכליתן לשם שמים. ועל ידי השמירה מדברים בטילים זוכה גם כן

צדקת הצדיק

וירדע דשלושה אלו קנאה תאוה וכבוד אין אדם כמעט שיהיה נקי לגמרי. וכמו שנאמר (פסלי כ"ו ד') ומי יעמוד לפני קנאה. ובתאוה אמרו ז"ל (פרש דבא ריש פרשת חזקת י"ד ה') אפילו חסיד שבחסידיים וכ"ו ואין צריך לומר ככבוד, שהוא כולל דשנרים כנודע. לכך אין אדם ניצול ממחשבות זרות. ולפי שקנאה הוא הגרוע מהכל ושורש נחש שנגדו המצוה המשתלח חוץ למחנה ישראל שהוא על קנאה שכולל כל השבחה דברים שחשוב חז"ל (ערכין ס"ז.) ומרש רבא ריש פרשת מצות ט"ז א') וכאמרו ז"ל (פואשת רכ"ב ד') דנחש הוא מצוה לכך אמר

מחזקנא וכ"ו דהגם דודאי אין אדם נקי מעטיו של נחש שהרי סוף אדם למות על זה. רק מכל מקום טיבותיה לרישיה הוא שורש נשמת ישראל כרע מנפשיה ועצמות החכמה בינה דעת שבראשו נקיים מזה. רק המחשבות זרות הוא לברש שאינו מעצם שורש ישראל כלל דהוא חוץ למחנה ישראל כנוכר לעיל:

ולכל לא זכר מהו אותן מחשבות זרות

דמה שהם ספור המחשבה הוא כרי להעלותה כנוכר לעיל (אוה י"ג.) בענין החלצת דברי תורה מן המחשבות זרות דבדאי יש רמז בהו גם כן לסודות דברי תורה הגנוז תוך המחשבות זרות. כי הלוכד הוא כפי הראוי לאותו אדם היינו לפנימיות החכמה מה שאין כן הלוכד דקנאה הוא להעלימו לגמרי כנוכר לעיל (אוה י"ח.) והעלאתו הוא על ידי אמירת מחזקנא וכ"ו דבאמת היראש אינו כן כמו הלוכד ושאינו באמת כן כלל: **והזון** החיקון למצוה שילוחו חוץ למחנה ישראל דעל ידי זה שיכיר שזו המדה אינה ממתנה ישראל ומצד שם יהדות שעליו שזו שורש נשמתו הוא מרוחק מזה לגמרי על ידי הכרה ברוחה זו היא החיקון והרפואה לקודם כשהוא מדבק עצמו בשורש ודרושת שם ישראל שעליו ממילא נפרד מן

סר
6 מ"י סר
מה' תפלה סר
מ"ב פסוק יח
סו"ט סר
ס"ו סר

ל"ב ה"ב: רבי נתן מסתם קרית המדבר וכו' ומסתם
ל' חלקיה סממיה דדרים הכי פשוטה חורמו עמיס ולא
בקביעות תמיד הכי זה מיסר ציית הכלונז אלל הסורה אם
לא כרימי יומס ויללס וגו' דלל הסורה הכתוב מדבר :
בשעה דמכניסין . כשמה שמכניסין תורה אור
ר"ת שאין חכמי הדור מרביצין
אח הסורה : בדר . אחת הפסוק
אוסה להתלמידים : כטס . ולא
תכול שררה עליהם : ואס
לאו כטס : ולא תפיל ר"ת לבזיון :
כל פיקסיה . דברים נקלים
בישין בר מיטטיא דאורייתא
ואטן סבין וכל זמן שהא"ב
היה ר' יוסי בר בון אם נתיישבו דברי תורה בפך
אל תבוזה עליהן מה מעמא אל תבוז כי זקנה
אמך . אמר ר' זעירא אם נודקנה אומתך עמוד
וגדרה בשם שעשה אלקנה שהיה מדרך את
הה"ד יועלה האיש מעירו
ע"ת לעשות לה הפרו תורתך רבי נתן מסתם
קראי הפרו תורתך עת לעשות לה . רבי חלקיה

בשם רבי סימון העושה תורתו עתים הרי זה מיפר בריית מ"ס הפרו תורתך עת [לעשות] לה . תני רבי שמעון בן
יוחאי אומר אם ראת את הבריות שנתייאשו דיהן מן חזורה מאד עמוד והתחוק בה ואתה מקבל שכר
כולם . מ"ס הפרו תורתך עת לעשות לה . הלל הזקן היה אומר בשעה דמכניסין בדר . ובשעה דמברדין
בגוש . וכן היה הלל אומר אם ראת את חזורה שהיא חביבה על ישראל והכל שמחין בה בדר . ואם לא
בגוש . אמר רבי אלעזר מה החינוך הזה צריך לינק בכל שעה שביום כך כל אדם שבישראל צריך לינק
בתורה בכל שעות שבוים .7 דבי יונה בשם רבי יוסי בן גזירה כל פיסמיה בישין ופיטמיה דאורייתא סבין . וכל
כדבייא בישין וכדבייא דאורייתא סבין . אמר רבי שמעון בן לקיש *במגילת הסידים מצאו כתיב יום תעזובני
ימים אעזובך . לשנים שיצאו אחד ממצריא ואחד מציפורין ופגעו זה בזה בחדא משכנא לא הספיקו לפרוש זה
מה עד שהלך זה מיל זה מצאו רחוקין זה מזה שני מילין . ואשה שהיתה יושבת ומסתנת לאיש .
כל זמן שהיתה בדרתו להינשא לה היתה יושבת ומסתנת לו . כיון שהפליג דעתו מלנה היא היתה הולכת
ונישאת לאחד . *תני בשם רבי מאיר אין לך אחד מישראל שאינו עושה *מאה מצות בכל יום . קודא את
שמע ומברך לפנייה ולאחרייה ואוכל את פתו ומברך לפנייה ולאחרייה ומתפלל שלשה פעמים של שמונה עשרה
וחזר ועושה שאר מצות ומברך עליהן . וכן היה רבי מאיר אומר אין לך אדם בישראל שאין המצות מקיפות
אותו . תפלין בראשו ותפילין בזרועו ומזוזה בפתחו מילה בבשרו ארבע ציציות במלתו מקיפין אותו . הוא שדוד
אמר *שבע ביום הללתיך על משפמי צדקך . וכן הוא אומר *חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם . נכנס
למרחץ ראה את עצמו ערום אמר אי לי שאני ערום מן המצות כיון שהביט במילה שלו התחיל לקלם להקב"ה . נכנס
למנצה על השמינית מזמור לדוד *אמר רבי אלעזר בשם רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם .
מה מעם *וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך :

הדרן עלך הרואה וחטלת מסכת ברכות

בריך רחמנא דסייען מריש וער כען

פירוש מבבל ספר חרדים
היינו דכתיב אכול וטבול וסוחר : אל תבט עליהם לסיחם מלחוד תמיד עליהם
לשיל דברי לך דלא תשכחם : אמר . פייס תורב כמו נמסכת תגינס . שכתובים לאותו
תמיד כתיב אלו כדליתא כמסכת תגינס : אמר ר' זעירא אם נודקנה עמטו ספס
מקיים חלוקים מכות מלס ובטון סתללות וסכנין יתלס כבוד ויטו אותם פי' ויכל
תתקן ויתם סס יתאל כדרידים כפיל עשו דייסס מן סתלס : אל תבוז . אל תגדס
סיח' לכו לאורייתא אלל עמוד וגדור סתלס סתלס ס' ס' סתלס ססס עליס כס וסודיה
עושה קרי גדר ותוסס אל ויכל להכנס אל ותיב אליס : ס"ד וילס סליס . דכוס לו
תור . ויכל ויגדוטי וילס למידס כיס מיי וילס סתיס מולס וסיס מרז כל תלד וילד
יתאל ויחור . לו פלס תלס וילס תלס כי *מס סכס סיל וטן סתלס כרלס סל
כיס חורב כפיו אלל תלס סרולין אותו לן כרלסכ סל סיר וסולין אותו סס לך סס
הוא סתלס לסולס לרלל לבילס להסתחות ל' ולכות סס וסיו סתלס לסל חק עולין
מח : חיק מוכיס אלל כיו מורחן פתון פתון מלל לרלל חור וכן טוש כל כסס ככיות
דלסיס ולסיך סתס סתלס סדכי כי פיו חיק מוכיס כמוכר כמו סתלס סתלס סתלס
כדור אל' : ח"ל דייק מלל כתיב וילס סליס סתלס לבילס להסתחות ולכות חללל סתלס
לל סיס סולס סתלס דרך ירס וילס לבילס אלל סוככ כלל סתחות וסולין אותו חור
תור וסול סתלס להסתחות ולכות ל' ככילס : כשס סתלסין . שאלן חמי' דוד
מגיזין לתלמידים : בדר סור חוס לסול לתלמידים : וכשס סתלסין . סתלסין
עגור מרביילס . חורס : כנס חוס . ולא תכול סתלס פליס דלף ון לסס סתיס סל
לחור . כשס סתלס וסתיב פת . לפשת ל' ספרו חורחין : וילס לאו . שאלן חורס
כתיב פליסס כנס ואל תפיל דברי חורס לביון דכתיב פת וכו' ספרו חורחין מלסוס
סון סתלסס לסס כתיב : וסיעטיא . פי' ככורכ כשסתת קל לאוריס : כתיב . דכל
מרכיב דברים מכות חוס : כל כדבייא ענין . שטלס לסול פמי סתלס וכדכתיב
דלרייתא כתיב חטלו חס יב כדכי כשס סולס חורב דכתיב חורח חוס סתלס כתיב וכו'
מלי' דתולח לסל כשלוס וכתיב וכו' : פל כשתיב . מילס מלס סתיב חוס
לכרסס על ו' מלח כני נח . ח"ל פל כשתיב פל סתלס סתלס כיוס ככתיב .

סליק פירקא הדרן עלך מסכת ברכות

מכתב לרבותנו הגאון רבינו יצחק אייזיק ווייס

רמב ביאורי

פרשת מצורע החסידות

תורת המצורע בפה תיקון על אשר חטא בדבורי לשון הרע

זאת תהיה תורת המצורע ביום שחרתו והובא אל הכהן (וי' ב.)

כתוב (וימיה טו, יט): ואם תוציא יקר מזולל פי תהיה וכו', ענין לשון כפי תהיה, רומז על דברי תורה, כמו שכתוב (דברי הימים א טו, יז): משפטי פיחו, מפיו דעת וכו' (משלי ב, ו'): כי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה^{ע"ה}, ודוד: אם תוציא יקר מזולל, שאם יכור האדם החסרון הנמצא בו, להוציא מזה דבר יקר, אז: כפי תהיה, שיהיו הדברים היוצאים מפיו מלאים דברי תורה.

וזה רמז הכתוב: זאת תהיה תורת המצורע, זאת מורה כמו שאדם אומר, זאת עצמה שגדמה תחילה שאין לו

הארות ומובאות

עח, ראה שמריר מא, ג: יזיתן אל משה (שפת לא, יט), הלא הוא דכתיב (משלי ג, ו): כי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, גדולה החכמה, וגדולה ממנה הדעת ותבונה, הוי כי יתן חכמה, אבל למי שהוא אורח.

מגדון דעת ותבונה, רבי יצחק ורבי לו, חד בן, בא בנו מבית הספר, מצא תמוהי לפני אביו, נטל אביו חתיכה אחת ונתנה לו, מה עשה בנו, אמר לו, איני מבקש אלא מה שבתוך פיך, מה עשה נתנו לו, ולמה, על שהיה מחבבו נתן לו מתוך פיך הוי כי יתן חכמה, וכל מי שהוא מחבבו יתר מפיו דעת ותבונה.

הוא אחד אומר, משל לעשר שהיה לו בן, בא מבית הספר ונתן לו מנה, אמר לו בנו, איני מבקש אלא מן הפיצולין (יחתיכה השונה מאה), ימחנת חתיכה שבתוך פיך, נטל ונתן לו מתוך פיך, הוי כי יתן חכמה, אלא מפיו דעת ותבונה.

שייכות לדברי תורה, זאת עצמה יתברך אחר כך שהוא מדברי תורה, כי צרעת הוא בעון לשון הרע (ועיני טו, א), והחסרון הוא, אשר אין מעצור לרוח האדם, ועל ידי זה מרבה דברים. והתיקון לזה, ביום שחרתו, לא כפי דרך הטבע, כי על פי דרך הטבע היה מהצורך לעצור רוחו ותמעט כח דבורו, ועל זה נאמר: זאת תהיה, היינו שלא יעשה כפי דרך הטבע, רק שיראה שאותו כח הדבור שהיה מביאו עד כאן לדברים שלא כחורה, ועכשיו יראה להרבות בכחו זה, לדבר בדברי תורה, ופספטיא דאורייתא טבין (ירושלמי בבבא מצ' פ"ט ה"ה): כל פסטיא בשין ופסטיא דאורייתא טבין.

וזהו: והובא אל הכהן, שעל ידי עבודתו, יתפוך כח פיו לדבר בדברי תורה ע"ה.

ובאה גם: אלקוט שמעוני" משלי רמז התקלב: מפיו דעת ותבונה, גדולה החכמה, וגדולה ממנה הדעת ותבונה, שנאמר כי יתן חכמה, אבל מי שהוא אורח ביושר, מפיו דעת ותבונה, אמר ר' יצחק, משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו בן ובא מבית הספר, מצא תמוהי לפני אביו, נטל אביו חתיכה אחת ונתנה לו, מה עשה בנו, אמר לו, איני מבקש אלא מה שבתוך פיך, מתוך שהיה מחבבו נתן לו מתוך פיך, כך דעת ותבונה, זה התורה שנתן הקב"ה לישראל, שנאמר ויתן אל משה ככלותו.

עט, ראה צדקת הצדיק, להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע אות רלז: יומתו שמעתי גם כן על הדבור, על פסוק: זאת תורה המצורע, מה שאמר ז"ל (ערכי טו, ב) דתקנתיה דבעל לשון הרע, יעסוק בתורה (אמר רבי תנא די תנא, מה תקנוי של מספר לשון הרע, אם תלמידי חכמים הם הוא יעסוק

התקלב: מפיו דעת ותבונה, גדולה החכמה, וגדולה ממנה הדעת ותבונה, שנאמר כי יתן חכמה, אבל מי שהוא אורח ביושר, מפיו דעת ותבונה, אמר ר' יצחק, משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו בן ובא מבית הספר, מצא תמוהי לפני אביו, נטל אביו חתיכה אחת ונתנה לו, מה עשה בנו, אמר לו, איני מבקש אלא מה שבתוך פיך, מתוך שהיה מחבבו נתן לו מתוך פיך, כך דעת ותבונה, זה התורה שנתן הקב"ה לישראל, שנאמר ויתן אל משה ככלותו.

עט, ראה צדקת הצדיק, להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע אות רלז: יומתו שמעתי גם כן על הדבור, על פסוק: זאת תורה המצורע, מה שאמר ז"ל (ערכי טו, ב) דתקנתיה דבעל לשון הרע, יעסוק בתורה (אמר רבי תנא די תנא, מה תקנוי של מספר לשון הרע, אם תלמידי חכמים הם הוא יעסוק

התקלב: מפיו דעת ותבונה, גדולה החכמה, וגדולה ממנה הדעת ותבונה, שנאמר כי יתן חכמה, אבל מי שהוא אורח ביושר, מפיו דעת ותבונה, אמר ר' יצחק, משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו בן ובא מבית הספר, מצא תמוהי לפני אביו, נטל אביו חתיכה אחת ונתנה לו, מה עשה בנו, אמר לו, איני מבקש אלא מה שבתוך פיך, מתוך שהיה מחבבו נתן לו מתוך פיך, כך דעת ותבונה, זה התורה שנתן הקב"ה לישראל, שנאמר ויתן אל משה ככלותו.

עט, ראה צדקת הצדיק, להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע אות רלז: יומתו שמעתי גם כן על הדבור, על פסוק: זאת תורה המצורע, מה שאמר ז"ל (ערכי טו, ב) דתקנתיה דבעל לשון הרע, יעסוק בתורה (אמר רבי תנא די תנא, מה תקנוי של מספר לשון הרע, אם תלמידי חכמים הם הוא יעסוק

רמב ביאורי

פרשת מצורע החסידות רמב

זה שאיתא במדרש (ויק"י טו, ב) מעשה ברוכל אחד שהיה מחזר בעיירות, קרא, מאן בעי סמי דחיי, מאן בעי סמי דחיי, חזר ר' ינאי אבותיה, ואמר אנא בעי סמי דחיי, אפיך ספר תהלים והראה לו (פסוק תהלים לו, ג) מי האיש החפץ חיים וכו' נצור לשונך מרע וכו'.

הענין בזה, מה חידש הרוכל הזה, שכן קלטו ד' ינאי, ולמה נתנה במדרש בשם רובל, כי זה האדם היה לו חסרון בכח הדבור וכעס, ואחר כך כאשר ראה שלא יוכל להתעורב בין הכריות על ידי חסרונו, ואחר כך כאשר בא על חסרונו, תזכה להשלמה, היה לו זה הכח עצמו הארות ומובאות

הפסוק הזה, ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רובל זה, והודיעו מי האיש החפץ חיים". פא, בימי השלוח" מהדורת ברקלין תשל"ג, מצייין בהערות, ליכילי יקר, בפרשתנו יג, ד, ואילו דברי היכילי יקר: "רובל זה... הוא היה רובל, הולך רובל, ורעיל על לשונו לשלח מדנים בין אחים (ראה תנאים ה"י רמב"ם פ"ז האי"ב, ראה לעיל אות יט), ואחר כך נתן אל לבו לשוב בתשובה, ובקש דרכי הרפואה שהזכיר ר"ל (עייובין טו, ב) לתלמיד חכם בתלמוד תורה, ולעם הארץ, על ידי שבר רוח (ויאם עם הארץ הוא, ישפיל ותמיה), וראה כי התרופות הללו הועילו לו, על כן מלאו לבו לזכות הרבים ולהחזיר בתשובה כל אותן העיירות שידע כמה שיש שם בעלי הלשון".

סופר" ב"תורת משה" בפרשתנו ד"ה במדרש רבה יש מעשה: ינראה לומר כוננו מי שנשבש בלשון הרע עשיתו תשובה, תקנתו לתקן רבים בלשון הרע, וזה היה אפשר כוננו הרובל שנשבש ברבילות, ורצה לתקן לו, לכן אמר ל' ינאי הדבורה, שלא נבשלו בלשון".

פב, ראה ע"פ צדקת פרושת כי תשא מאמר ז: "מה שאמר רבנו הקדוש וצוקלעה"ה, במה שאיתא

עט, ראה צדקת הצדיק, להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע אות רלז: יומתו שמעתי גם כן על הדבור, על פסוק: זאת תורה המצורע, מה שאמר ז"ל (ערכי טו, ב) דתקנתיה דבעל לשון הרע, יעסוק בתורה (אמר רבי תנא די תנא, מה תקנוי של מספר לשון הרע, אם תלמידי חכמים הם הוא יעסוק

התקלב: מפיו דעת ותבונה, גדולה החכמה, וגדולה ממנה הדעת ותבונה, שנאמר כי יתן חכמה, אבל מי שהוא אורח ביושר, מפיו דעת ותבונה, אמר ר' יצחק, משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו בן ובא מבית הספר, מצא תמוהי לפני אביו, נטל אביו חתיכה אחת ונתנה לו, מה עשה בנו, אמר לו, איני מבקש אלא מה שבתוך פיך, מתוך שהיה מחבבו נתן לו מתוך פיך, כך דעת ותבונה, זה התורה שנתן הקב"ה לישראל, שנאמר ויתן אל משה ככלותו.

עט, ראה צדקת הצדיק, להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע אות רלז: יומתו שמעתי גם כן על הדבור, על פסוק: זאת תורה המצורע, מה שאמר ז"ל (ערכי טו, ב) דתקנתיה דבעל לשון הרע, יעסוק בתורה (אמר רבי תנא די תנא, מה תקנוי של מספר לשון הרע, אם תלמידי חכמים הם הוא יעסוק

התקלב: מפיו דעת ותבונה, גדולה החכמה, וגדולה ממנה הדעת ותבונה, שנאמר כי יתן חכמה, אבל מי שהוא אורח ביושר, מפיו דעת ותבונה, אמר ר' יצחק, משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו בן ובא מבית הספר, מצא תמוהי לפני אביו, נטל אביו חתיכה אחת ונתנה לו, מה עשה בנו, אמר לו, איני מבקש אלא מה שבתוך פיך, מתוך שהיה מחבבו נתן לו מתוך פיך, כך דעת ותבונה, זה התורה שנתן הקב"ה לישראל, שנאמר ויתן אל משה ככלותו.

קובץ

פרק אחד עשר סדרות

הקל

הקל... (Text describing the 'קל' section, mentioning various topics and authors.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

קובץ

פרק אחד עשר סדרות

הקל

הקל... (Text describing the 'קל' section, mentioning various topics and authors.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

הקל... (Continuation of text for the 'קל' section.)

חתי'ם דרוש הספר על הגאון ר' חיים הירש וצ"ל כהנאס מעין הדבשה ועוד. פ' שלא תקיב לשיק סופר שער

לא היה כ"א הכל של שני דבורים, והם היו לברכה והי' **כתוב** יראה ה' תוסף ימים ושנות רשעים תקלורנה [משלי י']. וילד מיט דברכתן של לדיקים לא הזכיר אלא ימים ונקללתן של רשעים הזכיר שנים ואיפוך אלא אחז"ל כימות [י']. למד זכה משלימין הא דכתיב גבי חוקי' הני יוסף של ימך משלו הוסיפו לו, וילד לשון הוספה דקרא הוליל הכי משלים או ממלא ימך. אבל הפעין כי הכה במרגלים כתיב וימותו מוליחי דנת הארץ רעה במגפה לפני ה' וצ"ש [אריה סי' תקיפ] איתא שמתו ב"ן אלול וכמניא כי דבמגלת חפנית איתא שמתו ב"ן אלול, ולפ"ד רמז מזה המקרא, דבשפת מ"ת הוריד להם טל של חתי' והוא משם הגדול כחיו אומות שלאחר הו"ה נמטרי' ט"ל וזה נקראים לפני ה' ר"ל האותיות שהם לפני ה' ר"ל כי הו"ה פני' כלפי הכי נקרא כ' לפני י"ד וכן כולם וה"ל שם כחיו לפני יחיו — ולהיות כהם קדושת הטל שהוא הולך העם להתאחר ט"ל שנים להו"ה מהם קדושת אוחו הטל של חתי' שיוכלו לקבל מיתה. אמנם המרגלים בעלמם לפיכך העולם נחשב להם יום לשנה יום לשנה וכו' די להם בחיותם מפני יום הולאת הדבה רק ט"ל יום וחייו עד י"ן אלול וזו מתו. והיינו וימותו לפני ה' ר"ל דימים שמספרם כמו השם שלפני ה' שהוא ט"ל כ"ל — ומשום כן נמי לא חיו חרביים שנה להשלים להם ששים שנה כמו בשאר אנשי המדבר ליתום מוליחי הדבה נחשב להם יום לשנה והרי כבר השלימו שנותם בני יום שהלכו לחור הארץ ונחשב להם כאלו היו בני סי'. והו פירוש הש"ס [שנת קי"ה] אכל המתפלל בהספדו של חכם מקלרין ימיו ושנותיו ופריך אשר האריכו ימים אחר יהושע ומשני ימים האריכו שנים לא האריכו ופריך מלמען ירבו ימיכם ומשני ההוא דברכה כתיב, ר"ל כי הרשע מאריכו לו ימיו כדי לקלר שנותיו כי מחשבים לו יום הפצירה לשנה תמימה, אמנם דברכה נמי כתיב למען ירבו ימיכם ר"ל כי כל יום שעושה בו מזה ה"ל כאלו עשה ששים ימים, והיינו למען ירבו ימיכם שהימים מתרבים אבל לא שחיו בשביל זה יתקלרו שנותיו הקלוריים לו אלא לא די שמשלים שנותיו הקלוריים ולפניו השכר נחשב לו כאלו חי כ"כ שנים כמספר ימי מלותיו, אלא חשי' א"ס ילטרך הפעין להוסיף לו, אעפ"י שא"ס מוסיפין אלא משלימין מ"מ הכא משלו יוסיפו שהרי יש לו כמה מלות ואלפים שנים נחשים למעלה משלו מספר ימי מלותיו. והו דכתיב גבי חוקי' והוספת' על ימך שהימים שעשה מלות יתוספו לו לשנים, ולא כולם כי א"ס כן ה"י עתה פדין ה' אלא משלו הוסיפו ולא כל שלו אלא מקלת משלו. וריינו יראה ה' תוסף ימים שהימים מתוספים ע"י יראה ה' וע"י תקלורנה שנות הרשעים, כ"ל.

ובזה יוכן עובדא דרשב"י דלך יתדה בן גרים וספר הדברים וע"י גלה רשב"י למסרה ובזאתי אחר פדין יסו לזה בעולם נתן בו פיערו ונעשה גל של עולמות [שבת ל"ד]. והתוס' רוצים להג' ונת נפשי' ואולי אמר בכיוון גל של פלמות, כי כתיב ויעקב קרא לו גלעד. והפעין כי בפסוק, ה' של ק"ש שמע ישראל יש בו ג"ל אומות א"ס תחשוב כי הו"ה כל אחד לשמנה אומות ככתיבתו וכקריאתו. ויש בו פ' גדולה של שמע ודי גדולה של אחד, ה"ל גיל ע"ד. ובהל"ך גיל פס ע"י ה"ל גל פיער ואביטתה נפלאות — ובכ"ף-עס ד' נעשה דגיל נשם חלקיו נגזל ודגלו פלי אהבה לידוע — חס המפסיק בינינו לשונאנו להגן בפדנו ועשאוהו יעקב אבינו ע"ה מחי"ס

ושלחתי רעב בארץ וכו' מן הראוי שהארץ בעלמה שחוקק להוליא לחמה ואפ"ה לא חתי' הארץ רעב ללחם ולמים, כי הארץ חתי' רעב, לשמוע דבר ה' מאנשיו ואח"כ תתפלל אל ה' להמטירה, אמנם יתוספו לבקש דבר ה' ולא יתאלו על כן הארץ אינה ע"פ למים — ונכוח אל כוונת הכריתא שהחלנו אחר שגזר ר' אליעזר י"ג תפניות ועשה כל האפשרי וגם התפללו מקירות לבבם ולא ירדו, הבין כי אין זה אלא שהארץ אינה ע"פ למים, וע"כ שמתו תימ ולא הספידום כראוי כמו בני דוד, ע"כ אמר לנו ותקנו קברים לפעמיכם כי ראוי לקברו בחייו, ונפו בכ"י על החיה כמו שפשה דהפ"ה וספיד את שאול ויעתר ה' לארץ וירדו גשמי ברכה.

תורה כי אחאב בהווכחו עם אלי' ז"ל אמר משה רבך אמר והרס אף ה' ולא יהי מטר, והא שהוא גברא העמיד ע"ו על כל תלם ותלם בא"י ואפ"ה איתא מטר ב' זמני וע"י נשכפ' אלי' א"ס יהי על ומטר כ"א לפי דברי, לבסוף ח"ל הקדיה לך הרה"ל אל אחאב וחלמה מטר ע"פ האדמה, ואז ה"ך אלי' וקצן כל ישראל אל ה' הכרמל וקידש שם שמים ברבים והתפלל ועלה עב קטנה ככף ח"ש, והתא מטר — וילד טובא הא שפיר קאמר אחאב שלא עלתה עליו קללתו של מרפ"ה ומה תי' לו אלי' ע"ו, ועוד מה לשון כ"א לפי דברי, ותו מכיון שח"ל הקדיה שרצונו לתת מטר מי' החחם וקצן תחלה כל ישראל להר הכרמל ועשה ככה עיכובא, ומ"ע פלה עב קטנה דוקא, אבל הפעין כי ידוע שהגשמים מתחיים בטבע מאדים העולים מהארץ והכל פה אנשי העולם, וא"ס כי זה הוא רק הכנה קטנה בטעמי הפולם ועיקר הוא כמאחז"ל ספיק דתענית שהפדים שואבים ממי אוקיינוס ומתמתקים בפדים ע"י מים העליונים מאת ה' מן השמים, מ"מ גם זה אמת כי הו"ה העדים הוא מהאדים העולים מן הארץ, והיות כן החוש והשכל יעיד כי א"ס בני אדם והכל מהאדים העולים מהם הוא מהכל פה דובר בכלה ולהיר ורזילות, הגשמים המהווים לזה מהם מלוכלכים מזוהמת קליפת עוונות ופושעים הבהמה, והמאכלים המהווים מזה מממאים אוכליהם ביתר שאת באופן שיהי' הכל פיהם של שנה כנאה רע יותר משל אשתקד וע"י גשמי שנה הבאה ותבואתה רע וגורם עומאה ומרי יותר ומגדל חששים רעים וחמאים יותר, ואז יגדלו האנשים את הגשמים רע יותר בשנה השלישית מבשנית וכן לעולם חוזר חלילה עד שחיו כ"כ מושרשים בחטא ועומאה עד כי אין תרופה למכתם חלילה — ומטובו של אלקי ישראל ית"ש לעזור השמים ולא יהי מטר רע, ולא יולדו פירות רעים עד שיכנס לבבם הפעל וישבו אל ה' ויטירו האור ויהנו מזיו ה' ותפלתו, והיינו דאמרו חז"ל [תענית ו'] מלקוש שאל קשיתיהו של ישראל, והיינו דכתיב ועזר את השמים ולא יהי מטר והאדמה לא תתן את יבולה, או ואחדתם מהרה, או שיער השמים כדי שיטורו ויטירו האור או א"ס לא יענר — וע"י ישרשו בעומאה חיו ע"י ואחדתם מהרה, ובימי אחאב כבר הגיעו לזה השיעור וע"כ לא נעזר השמים — אמנם כהתולין אחאב פס אלי' נשכפ' שלא יהי' מטר כ"א לפי דברי דייקא, כפי ההכל ש"א בקדושה פפי' דברי אלי' הדיק או כדומה לו לא עפ"י הכל הרשעים, ע"כ כשאלו ה' ליתן מטר והי' ידע שהאור עומאה קצן כל ישראל אל הר הכרמל וקדש ש"ס ברבים, ולפ"ד ה' הוא האלקים ומהכל פי של אותה העסקה נעשה עב קטנה ככף ח"ש שהרי

מקום הרובל להיות רובל מנזל הטוב להחזיר מאשים אחרים במשורה, בעין אחר נכסל בה. **ל** ויש להוסיף צוה עוד נקודת כי מי שמקולקל צריכור אינו מקולקל רק לעצמו, אלא מציא פגם לכל העולם כולו, כמו שאמרנו כמה פעמים בשם הישרות דבש כי מהצדבור של האדם נמסרה כמו ארץ, ומאשר האדם מצדו מצדדים היוצאים מפיו, וגורם רעה לכל האנשים צעולם, כי הארץ היא מקולקלת וכמו שנצטווה דבר פלא בזהם כוספר (ירושם ח"ג ענין שש ד"ה פסוק) כי מצדצוריו של אדם נמסרה ארץ וממנה ממהווים ענינם וגמלה כי הגשמיים באים מענינם המלאים וזההם מצדצוריו הישיים של האדם, והשירורם שצומחמים מגשמיים אלו הם מלאים כח של מטא רח"ל, והאובלם נעשה מושפע למטוא יומר. ואם כן הוא, הרי צריך האדם לא רק לטטר עממו כשהוא מזוהר שהולך רע משיו, אלא כל הארץ של העולם צריך מיקון, וזה הוא ענין צלות של הצפור המזה על פי הארץ לקרן הקולקל על פי הארץ שמהיה ע"י הצפורים.

ו ובהו ים להצין דברי המדלם (ויק"ד טו, ב) מעשה ברובל אמר שהיה מחזיר בעיריות שהיו פסוקות לצפורי והיה מכריז ואומר מאן צני למנון עם מייס מדקון נולה רכי ינאלי הוה ימיס ופישע במדקולקליה שמעיה דמכריז מאן צני עם מייס, א"ל מה אה סק להבל וצון ל, א"ל לאו אמנ צריך ליה ולא דכוותך מטרת עליה סליק לצדיה הוליה לו ספר מהלים האלה לו פסוק מי האלים המפד חייס מה כמיצ במריה נגור לשונך מרש סור מרש ועשה טוב, אמר רכי ינאלי סף שלמה מכריז ואומר שומר פיו ולשונו שומר מלכות נפש, א"ל ינאלי כל ימי היימי קורא הפסוק הוה ולא היימי יודע היכן הוא פשוט עד שצא רובל זה והודיעו מי האלים המפד מייס, לפיכך משה מוהיר אמ ישראל ואומר להם ואם מהיה מוריס המזוהר מוריס המוליה אם רע, ומצוהר כפרי צדיק (כי משא איה) בשם רכי צניל מי השוליה וי"ש כי נקרא רובל על שם שנקשל ברכילות, ומפני שעשה משורה ומקון המטא, ועל אם שמקון עציבת הרכילות נקרא רובל, כי הויס שכבר עשה משורה ממהבה, נעשה זה מכשויט שהיה רובל ע"י

ברבי (ויקרא יד, ז-י) וזוה הבהן ולקח למטהר שמי צפריים חיות סוכרות ועד ארץ ושיי מולעם ואמ, וזוה הבהן ושמיט אמ והוא שמי המולעם ואמ האזר וטבל אומס ואמ האזר האחת אל כלי מרש על מייס מייס, אם הצפור המיה יקח אמה ואמ עד הארץ ואמ שמי המולעם ואמ האזר וטבל אומס ואמ

שממנו יפול יראה כי גם על אמריס. דהיינו שיצואו לרץ יראה מהי על ידי בני ישראל והכוונה הוא כפ"ל. **ו** ולכל המורה האדול זה קריעת ים סוף, שם שהשיעו יראה לכל העולם, וכדמריז בשירת הויס במינמ הרראה בצמינת מורח, היינו היס שמעו ענינם ירגזון מיל אמו יוצי פלגם, ולכן נקרא בשם מורח. ולא רק זה אלא קריעת ים סוף היה כזמה להשיע יראה לכל הדורות, וזה יום שציישי של פסח המיוחד לעבודה זו לקבל השפעתה הראה, ולהיות ייאלים מהי, בלמנמ להיות מלאים פסח, ומן גערמך יצואן לכל לטימא הנפש ולנשום דכריס נגד לצון השייטי.

פרשת תזריע מצותה

ברבי (יד ז-ד) ולא מביה מוריס המלניע ציוס טהרמו והוצא אל הבהן, ואלה הבהן אל ממוז לממה וראה הבהן והנה נרשפ נגמ הזריעה מן הזרעי, וזוה הבהן ולקח למטהר שמי צפריים חיות סוכרות ועד ארץ ושיי מולעם ואמ, וזכרי"י מציא דברי מו"ל לפי שהנגעים באין על לשון הרע שהוא מעשה פשוטי דברים לפיכך החקיקו לטהרמו צפריים שמעפספסין ממיר צלפזוף קול, ויש להבין ענין הכי צפריים, מה שעצרת האחד הוא בשמיטיה, והשניה שולמים על פי הארץ, ויש לרשע של ענין הזרעים בא בשביל סמלים של האדם, והטוהרה הוא רק ע"י משורה

ג רבי שמעון אומר: שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, פאלו אכלו מוכחי מתים, שנאמר (ישעיה כח): פי כל עלקנות מלאו קיא צאה בלי מקום. אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, פאלו אכלו משלחנו של מקום, שנאמר (יחזקאל מא): וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'.

ולזה אמרו נדברו כי כל אחד נדבר מחבירו וחבירו הוא המדבר ולכן סיים במדרש בשכר זה הקב"ה שומע תפלתו שנאמר ויקשב וגו'. והוא מדה כנגד מדה נגד שעשה אנו כאפרכסת ושמע דברי חבירו ולא החשיב דברי עצמו לכך הקדוש ברוך הוא גם כן שומע תפלתו:

שפירשה שאכלו בו, יזבן על פי הכתוב ויצמדו לבעל פעור ויאכלו ובחי מתים ואמרו חכמינו זכרונם לברכה (סנהדרין סד.) פעור עבודתה בהתורה. והנה מה כינונו בזה לעשות דבר בווי כזה לאלהיהם. אך ידוע דברי קדוש ה' מוכבד האלהי מודינו הרב חיים וויטאל ז"ל על פסוק (דברים ת. ג): כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה'. הענין הוא כי ודאי הנשמה אינה ניזונת מהלחם הגשמי. אך בשעה שאמר הקב"ה "תיצא הארץ דשא" וכן כל המאורות נוצר מהבל פיו יתברך שמו כח להדבר ההוא ומקיים הדבר ובהעדר השגחתו וכחו יעדר גם

אומר: שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה, הרי זה מושב לצים, שנאמר (תהלים א): וכמושב לצים לא ישב. אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה, שכניה ביניהם, שנאמר (מלאכי ג): אז נדברו ויראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע, ויפתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' וליחשבי שמו. אין לי אלא שנים, מנין שאפלו אחר שיושב ועוסק בתורה, שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר? שנאמר (איכה ג): ישב בדרך וידים פי נמל עליו.

שהגדול כולע את הקטן. אבל כבני אדם איש את רעהו אף כי גדול הוא כמוהו (וכן פירש המדרש שמואל):

שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים. רצה לומר ביניהם אין דברי תורה אבל לומדין כל אחד בפני עצמו והוא לאות כי כל אחד מתלוצץ על תורת חבירו: L

אבל שנים כו' נדברו. ולא אמרו דברו כי אם נדברו כי אם ילמדו יחד לשם שמים שמה שלא יכין ויכינו חבירו או אין תכליתו מה שידבר הוא רק מה שידבר חבירו והוא יקשיב מה שלא יכין

